

Čiňme pokání.

Šest postních promluv
s připojenou promluvou na Veliký pátek.

Napsal

Karel Bureš.

1927.

NÁKLADEM CYRILLO-METHODĚJSKÉHO KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL. PRAHA.

K posvátné době svato- postní doporučujeme

z našeho nakladatelství následující

homiletické práce :

Dabrowski Ks. Tomasz, *Nejdůležitější okamžiky z umučení Páně* Kč 1'80.

Dabrowski Ks. Tomasz, *Hlavní osoby z umučení Páně* Kč 1'80.

Dabrowski Ks. Tomasz, *Sedm slov Kristových s kříže* Kč 1'80.

Dlouhý Jaroslav, *Utrpení Páně a svátost pokání* Kč 4'20.

Jedlička Lad., *Postní kázání* Kč 1'60.

Ježek Jan, *Dvojí cyklus řečí postních* Kč 1'40.

Kaulich Rich., *Ruka Páně dotkla se mne* Kč 3'60.

Melka Ant., *Ze svatého týdne* Kč 5'60.

Zollner Jan, *Kázání o křížové cestě* Kč 4'80.

Žák Em., *Před Golgatou. Šest postních řečí* Kč 5'—.

Laskavé objednávky vyřizují naše knihkupectví aneb

Cyrillo-Methodějské knihkupectví

GUSTAV FRANCL

v PRAZE I, Melantrichova ul. 536.

Palác městské spořitelny.

Úplný seznam homiletické literatury zašleme na požádání zdarma.

Čiňme pokání.

6 postních promluv s připojenou promluvou
na Veliký pátek.

Napsal

Karel Bureš.

1927.

NÁKLADEM CYRILLO-METHODĚJSKÉHO KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL, PRAHA.

Nihil obstat.

Can. Ant. Eltschkner,
censor.

Čís. 9302.

Imprimatur.

Pragae, die 23. Augusti 1927.

† *Antonius Podlaha,*
Ep. Paph., Vic. Gen.

1. Hřích.

Rok 587 př. Kr. jest nešťastný rok pro národ israelský. Přitáhli totiž tehdy do Judska Babyloňané; zpusťovali zemi, vyvrátili Jerusalem a odvedli Židy do zajetí. Smutno, pusto bylo v Judsku. Ale ještě smutněji, pustěji, až k pláči bylo na troskách Jerusaléma. Kam se poděla všechna jeho krása? Kam zmizela jeho moc? Kde jsou obyvatelé jeho? Proč přestaly se hrnout zástupy do jeho bran?

Z celého nádherného, výstavného města, které vládlo národu, které bylo přebohaté na lidi a bohatství, které vábilo svým chrámem tolikrát přemnohé poutníky židovské ze všech končin, nezůstala než hromada kamení, než pusté trosky. Obyvatelé byli odvedeni do zajetí a jen uprchlíci bázně obhlíželi spoušť, kterou zanechal nepřítel. I prorok Jeremiáš zůstal na místě zkázy. Oh, jak bolelo jeho srdce zničení národa, zničení města. Jak proléval horké slzy nad zpusťováním a opuštěností dříve živého města, jak drásala krutá bolest srdce jeho při pohledu na zničenou chloubu národa, na potupenou metropoli židovstva! Krví své duše napsal pláč svůj nad zkázou Jerusaléma, v němž předvádí nám pod obrazem krásné, ale o vše oloupené a zneuctěné dívky, bídu a ponížení Sionu. Ještě dnes po půl třetím tisícem let působí výlev žalu Jeremiášova plným a nezvetšným dojmem. Ještě dnes hluboce jímají slova, jež dává prorok mluvit Jerusalem: „Slyšte to, prosím, všichni národové... a vizte mou bolest! Dívčí i chlapecká mládež moje odešla do zajetí. Vo-

lala jsem na své milovníky, ti však zklamali mě; kněží a starší moji ve městě zmírali, když se sháněli po chlebě, aby život zachránili“ (Pláč J. 1, 18—19).

Jerusalém v troskách — toť výstižný obraz jiných rozvalin — duše v hříchu. A jako zpustošený Sion našel svého oplakávatele, našel slzy proroka Jeremiáše, tak živý a vzácnější Jerusalém, duše totiž lidská, hříchy poskvrněná našla, kdo nad ní hořekuje a lká. Je to církev katolická. Pláč církve nad duši zpustošenou hříchem je pláč upřímný, pláč jímající. Vizte jen chrámy — vše, co v nich připomínalo radost, jest odstraněno, holé tyče bez korouhví zůstaly stát, pohleďte na oltáře, na nichž přináší svou oběť, ochuzeny jsou o svou obvyklou ozdobu, při bohoslužbě nezáří leskem a nádherou a barvami, kněz obléká se do fialového roucha kajícího, a na hlavu sype si popel, slyšte její zpěvy smutné a žalné — všecek smutek a všecek žal její i proto jest, že člověk zhřešil, že duše lidská hříchem do rozvalin uvedena byla.

Není však nárek církve nad hříchem přemrštěný? Což hřích jest skutečně tak veliká pohroma pro duši lidskou, že se dá srovnati se zničením Jerusaléma? Co jest vlastně hřích?

Otevřete zjevení Boží — Písmo sv.! Tam dočtete se, v čem záleží hřích!

Andělé, od Boha tak vyznamenáni, tak vyzdobeni mnohými dokonalostmi, měli podrobiti svou vůli zákonu Božímu. Mnozí z nich však postavili se na odpor, vypověděli poslušnost, vzepřeli se a řekli: Non serviam — nebudu sloužit.

První lidé v ráji. Bůh postavil je do ráje rozkoše, obdařil je blažeností nad pomysl větší a jen jednoho od nich požadoval, aby zachovali jediné přikázání, totiž: aby nejedli se stromu. A oni? „Eva utrhla a jedla; dala muži svému a on také jedl.“ Neposlechli, nechtěli sloužit, vzepřeli se Bohu.

Jest tedy každý hřích neuposlechnutí zákona Božího nebo jinými slovy: dobrovolné a vědomé přestoupení přikázání Božích. Člověk ví, že Bůh mu něco nař-

zuje, ale nechce toho vykonati, neposlechne. Dle toho pak, jak důležitá je věc, které Bůh žádá a kterou člověk odpirá, rozeznává se hřích lehký a těžký. Oba jsou neposlušností Boha, hřích těžký je ovšem neposlušností daleko větší a proto i větší a nedozírnější má následky.

Neposlušností tedy v první řadě jest hřích. Koho neposlouchá člověk? Boha! Kdo jest Bůh? Uvaž, abys poznal velikost neposlušnosti, vznešenost Boha! Co můžeš přirovnati k Bohu, jehož nebesa ani země obsáhnouti nemohou? Národové jsou před ním jakoby nebyli, jsou jako krůpěj vody, ano celé pokolení lidské jest před ním jakoby nic. Kdo se vyrovná Bohu mocí? Vše stvořil, vše zachovává, řídí a spravuje. Jediný pokyn stačí, aby větry i moře se utišily, jediné hnutí vůle jest tak mocné, aby tě se světa sprovodil. Kdo se mu vyrovná svátostí? Před ním objevují se svatí a spravedliví, stíženi nedokonalostmi. A hle, tento tak vznešený Bůh jest naším Pánem a my jeho služebníky. My u srovnání s Ním jsme jako červ, jenž z prachu silnice zdvihá svou hlavu, jsme jako uschlá tráva pod kosou, a obrazem našeho života jest pára, která se ve vzduchu rozplyne. Uvaž, co jsi, člověče! Pomni, že prach jsi a v prach se obrátíš. A přece, ač tak jsi malý, ač vše u tebe mluví o odvislosti a slabosti, přece odvažuješ se pozdvihnouti proti svému nejmocnějšímu Pánu svou hlavu i svou pěst: Non serviam — nebudu sloužiti. Jak bláhové to jednání, jak i nečestné a nízké!

Neboť nejvyšší Pán — náš Bůh — není pánem ukrutným, tyranem, ale je nejlepším Otcem. „Co máš, čeho bys nebyl přijal z rukou jeho?“ Už to, že jsi na světě, jest darem Otce nebeského; kolik z těch, co s tebou se narodili, není mezi živými! Že máš co jísti, že máš se do čeho obléci, že jsi zdravý a silný, vše, ale vše jest darem Otce nebeského. Pravda, od svých dětí, které ne sám, ale s pomocí Boží živiš a vychováváš, požaduješ vděčnosti a sám nechceš býti vděčným svému nejlepšímu Otcí? A nejsi vděčný, kdykoliv přestupuješ zákon jeho. kdykoliv se mu protiviš. Uvaž,

křesťane milý, dobrodiní, jež prokazuje ti Bůh od počátku tvého žití, projdi den za dnem, čas za časem, a každá hodina, každá minuta bude ti vypravovat o nesmírné péči a lásce nejdobrotivějšího Boha! Chtěl bys všecku tu péči o sebe odplatit posměchem a šlapáním po jeho vůli? Nebyl bys pak podoben zmiji, kterou člověk na řadrech ohřival, a která, když se zahřála, smrtelně ho uštkla? Každý hřích jest takovým nevděčným kousnutím, každý hřích jest vlastně pokusem svrhnouti Boha, zničití, zabítí Boha!

Cože, hřichem by chtěl člověk odstraniti, ba dokonce zabítí Boha?

Proč zhřešili mnozí andělé? Aby svrhli s trůnu Boha a sami bohy se stali. Také první lidé z touhy státi se Bohu rovnými, přestoupili příkázání Boží. Ano, hřichem člověk Boha zabíjí! Vždyť proto sestoupil Syn Boží na zem, aby za naše hříchy přinesl krvavou oběť. Umřel smrtí nejpotupnější a přece nic zlého neučinil. O jeho nevině byl sám Pilát přesvědčen, a přece Ho vydává na smrt, poněvadž lidské hříchy, i naše, žádaly smrti Pána světa. Kříž na Kalvarii postavil lidstva hřích, kříž na Golgotě, na němž za hrozných bolestí umřel nejspravedlivější, jest nejvýmluvnějším pomníkem, jak děsný jest hřích, jak veliký to zločin. A každým novým hřichem hříšník vlastně nutí Krista znovu k potupné smrti, každý nový hřích je vlastně novým hřebem do těla Spasitelova! Nuže, příteli, zastav se a pohleď na kříž a pomni, že i hříchy tvé to byly, které Kristu Pánu ruce a nohy probodaly, že i tys svými vinami byl katem Pána a Spasitele svého! Rekneš ještě, že hřích jest něčím maličkým, budeš ještě divatí se na hřích tak, jak se dívá dnešní nevěrecký svět, který se hřichu směje a jej za strašáka vyhlašuje? Budeš ještě hromadit hřích na hřích, budeš ještě lehkomyšlně šlapatí po zákoně Božím? Pak neměl bys srdce, ale kámen ve své hrudi!

Neposlušností, velikým nevděkem, urážkou Boha jest tedy hřích. Právem proto truchlí církev, nevěsta Boží, nad hřichem. Truchlí nad urážkou Boha, nad

utrpením Páně, kterého příčinou hřích. Ale církev v době svatopostní pláče a nařiká i nad osudem duší hříchem poskvrněných. Neboť hřích pro hříšníka není bez následků.

Byli jste už někdy v kvetoucím sadě? Každý strom vypadal jak nádherná kytice. Ale tu najednou v noci přišel mráz na kvetoucí sad. Květ po květu opadal k zemi, ožehnutý mrazem a k obloze trčely prázdné, holé zčernalé haluze. Toť obraz duše po těžkém hříchu. Na křtu sv. milostí posvěcující stala se duše naše kvetoucí zahradou. S jakou radostí patřil na ni Bůh! Jaké naděje na úrodu ukazovala! Ale tu přišel mráz — těžký hřích a veta bylo po kráse, pusto, hluch bylo v duši až k zalknutí. Všechn život vnitřní byl ochrnut, duše stala se neschopnou přinést ovoce, které by mělo platnost pro věčnost. Umřela pro Boha. Stala se živoucí mrtvolou. A nejen to, obyčejně se nezůstane jen při jediném hříchu, ale upadá se do nových. Neboť hřích zas jen hřích plodí a člověk klesá a hloub a hloub, duše se utvrzuje ve zlém, svědomí jest uspáno a pomalu nerozezná ani dobrého od zlého. Hřích těžký dovede učiniti v duši naší trosky ze všeho, co v nás bylo krásného a ušlechtilého.

Hřích však má i následky sahající až na věčnost. Je vám jistě známo, že Bůh nejvyšší spravedlivý trestá hříchy už zde na zemi, ale zvláště na věčnosti. Jest místo věčných muk!

Peklo! Při tomto slově snad mnohý si pomyslí: Kdo pak bude věřit ve 20. století v peklo, kdo dnes ještě bude věřit, že Bůh nejvyšší milosrdný trestá hříchy těžké — a to i jeden jediný — peklem a sice věčným? Ano, dnešní člověk nerad slyší o pekle, naše doba dala tento klánek sv. víry do klatby a odsunula jej daleko do kouta. Ale, draží, v této věci nelze si hrát na schovávanou, nesmíme si zakrývatí pravého stavu věcí, poněvadž bychom se podobali šilenci, který by si zatančiti chtěl nad propastí. Tu třeba říci, ať se to světu líbí nebo ne, že jest místo, kde Bůh věčně trestati bude hřích. Dosvědčuje nám to nade vsí

pochybnost sám Kristus Pán, který o pekle dle záznamů sv. evangelistů mluvil patnáctkrát. Tak vykládá o posledním soudu pravi: „Tehdy řekne těm, kdož jsou po levici. Odejděte ode mne, zločecí, do ohně věčného, který jest připraven ďáblu a andělům jeho.“ A jindy pravi: „Nebojte se těch, kteří zabijejí tělo, ale duši zabítí nemohou, ale bojte se raději toho, jenž může tělo i duši uvrhnouti do pekla.“ A napomíná všechny, aby raději něco vytrpěli, něco obětovali, než by se dopustili hříchu těžkého: „Lépe jest tobě kulhavému vejítí do života věčného, nežli dvě nohy majícímu uvrženu býti do pekla v oheň neuhasitelný, kdežto červ jejich neumírá a oheň nehasne.“

Ano, spravedlnost Boží postavila místo věčného zavržení a hrozné jest upadnouti do rukou Boha živého. Jest místo věčných muk a svatí se třásli při vzpomínce naň. Sv. Jeroným ze strachu před peklem věnuje se přísnému životu, tak krotil své tělo a přísně je držel, že byl jen kostrou potaženou šedivou kůží. Sv. Alfons, už měl za sebou život plný obětavosti a práce a námahy, a přece bylo viděti často tohoto starce objímáti kříž a prositi: Můj Ježíši, nedej, abych byl zatracen. Ano, trestá Bůh peklem těžkou vzpouru proti sobě, těžký hřích.

Chápeš nyní, křesťane, aspoň trochu smutek a pláč církve nad hřichem? Pochopíš, že není většího zla nad hřích? Většího zla vzhledem k Bohu — neboť vzpourou, neposlušností, urážkou Boží jest hřích — a většího zla pro člověka — neboť hřích ničí duše lidské štěstí časné i věčné. Jak se zachováš, křesťane, ty v této době kající? Budeš hluchým k nářku církve? Budeš nevšímavým k volání postní doby? Budeš dále lehkomyšlně žítí v hříších a dokonce ještě více se jich dopouštětí? Slyš hlas lkající matky své: Nezatvrzuj srdce svého, nýbrž zanech hříchů a obrať se k Pánu Bohu svému.

Amen.

2. O zákoně Božím.

O hříchu jsme mluvili poslední neděli. Uvažovali jsme, čím jest hřích vzhledem k Bohu, našemu neomezenému Pánu a zároveň nejlepšímu Otci, a čím jest vzhledem k nám, k naší duši. Poznali jsme, že hřích jest pro duši naši, zvláště hřích těžký, mrazem, který v ní ničí všecken vzrůst a všecken život, takže nemá pak práva na nebeskou blaženost a musí pykati největšími tresty na onom světě, vzhledem k Bohu pak že hřích jest neposlušností, vzpourou, nevděkem, nebo abychom užili slov našeho katechismu, dobrovolným a vědomým přestoupením zákona Božího.

Zákon Boží! Co jest zákon Boží? Kdo může věděti, co Bůh poroučí? Odkud je známo, co Bůh si přeje? Tyto otázky už nejednoho napadly a mnohý také takto usoudil: Poněvadž neznáme zákona Božího, poněvadž nevíme, čeho Bůh si přeje od nás, nemůžeme ani vůli jeho přestoupiti a proto není a nemůže býti hříchů.

Drazí, je pravda, že neznáme zákona Božího? Je pravda, že vůle Boží, která má býti zachovávána, je nám lidem něčím úplně nepovědomým?

Všimněte si, přátelé, dítěte! Nikdo z okolí ani z rodičů nevykládal mu povinnosti mluvit pravdu a varovati se lži. Dítě ponejprv zalže — nic neví, že jest to něco špatného a trestuhodného, a přece ruměncem pokryje jeho líce a oči plaše těkají. Odkud ví, že lež je něco zlého, když nikdo o tom před ním nemluvil? Poněvadž má zákon vepsaný v srdci od Tvůrce, od Boha. Proto i mezi pohany, kteří nevěřili v pravého Boha, lze naléztí předpisy zákona Božího, aspoň v hlavních rysech, vrozeny, jakoby napsány do srdce. Kdyby už ničeho jiného nebylo, stačil by tento vrozený zákon, stačilo by toto přirozené vědomí o vůli Boží. Proto sv. Pavel ve svém listě k Řím. (2, 14—16) zcela správně praví, že i pohané, ač neměli zákona psaného, nýbrž toliko zákon vštípený v srdcích svých, budou od Boha souzeni z toho, jak vůli Boží plnili. Nemají

tedy ani ti výmluvy, kdo nemají správné úcty Boha, že neví, čeho si Bůh přeje a žádá. Každý člověk má vrozeny mravní zásady, mravní jakýsi řád.

Ale ještě méně výmluvy mají ti, kdo věří v pravého Boha, kdo pravého náboženství jsou vyznavači. Ještě méně výmluvy mají křesťané katolíci, že by neznali vůle Boží. Neboť nejen že mají zákon Boží vrytý do srdce svého, sám Bůh přímo a jasně oznámil jim svůj zákon.

Otevřete Písmo sv. St. Z.! Tam se dočtete, jak Bůh za hromu a blesku na hoře Sinai oznámil deset svých zákonů — desatero — a žádal, aby bylo zachovááno. Všem, kdož prohřeší se proti nim, hrozil tresty, kdo však zachovávati je budou, slíbil požehnání. A neustále ústy proroků a jiných svatých mužů připomínal Hospodin své Desatero Israelským, neustále žádal vyplnění této své vůle. Že ani v N. Z. nepozbylo Desatero platnosti, proslovil nad slunce jasněji sám zakladatel N. Z., když na předloženou otázku odpověděl: „Chceš-li vejíti do života, zachovávej příkázání byla nejasná nebo výklady židů zatemněná, stus P. závislým na plnění Desatera. Poněvadž mnohá příkázání byla nejasná nebo výklady Židů zatemněna, sám Spasitel vykládá Desatero a doplňuje je novým dokonalejším zákonodárstvím na hoře blahoslavenství. Tehdy ohlásil jasně svým přívržencům svůj zákon, tehdy ukázal, že třeba zákon zachováati nejen dle písmena, nýbrž dle ducha. Kristus to také byl, náš Pán a Spasitel, zakladatel našeho náboženství, který řekl důležitá a významná slova: „Ne ten, kdo mi říká Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale kdo činí vůli Otce mého, kterýž jest v nebesích, ten vejde do království nebeského.“ Nuže, může ještě někdo z nás říci, že neznáme vůle Boží?

Jasně tedy a určitě jest vůle Boží formulována v Desateru. Kristus P. však předvídal, že přijdou jiné doby, kdy bude třeba některých vysvětlivek a rozvínutí v Desateru, aby vůle Boží byla plněna dle ducha. Proto dal církvi své moc, aby jménem jeho zákon

Boží vysvětlovala a vykládala, a věřícím poručil, aby v té věci poslouchali církve jako jeho samého. „Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.“ Vůli Boží jsou tedy i zákony, přikázání církevní.

Co jest zákon Boží? Jest to Desatero Božích přikázání a Patero přikázání církevních. Tam jest krátce uloženo, co Bůh od každého z nás chce a žádá. Kdo tato přikázání poruší, přestoupí dobrovolně a vědomě, přestupuje vůli Boží, neposlouchá Boha, dopouští se hříchu.

Budeš tedy ještě tvrditi, že nevíš, čeho Bůh od tebe žádá? Slyš! Bůh volá k tobě a ke každému z nás: V jednoho Boha věřiti budeš! To znamená: budeš mítí za pravdu, že jest Bůh ve třech osobách, dále budeš také neochvějně mítí za pravdu vše, co Bůh zjevil a skrze svou katolickou církev k věření předkládá. Ale tu přichází člověk, pyšný na svůj rozum a nechce uznati a za pravdu přijati, co jest nad jeho rozum a chápání a jménem svého rozumu směje se víře v Boha, nazývá vše přírodou, směje se Kristu, nazývá ho pouhým moudrým člověkem, ale ptepjatým, směje se církvi Kristově a jejímu úkolu vésti lidi k věčnému spasení, podkládaje jí úmysly výhradně politické, slovem i písmem potírá nauky křesťanské, šíří noviny, knihy, kde Bůh a nauka jeho je zlehčována a potírána. A přece zcela jasně a zřejmě žádá Bůh víry v sebe. A hrozí všem, kdož nevěří, věčným zatvrzením. A přece mnozí pravé víry se zřikají, mnozí za ni se stydí, mnozí viru Kristovu — viru římskokatolickou zapírají, od ní pro malichernosti nebo z pohodlí a z povrchnosti odpadají, jí nikdy nehájí, ba dokonce velikou mají radost, když v novinách, na schůzích, ve veřejnosti bývá tupena a zlehčována. Nejsi, příteli, snad i ty mezi nimi? Snad chodíš do kostela, na venek věříš v Boha, ale dilo jeho — církev — snad napadáš, kde můžeš, snad všecko podporuješ, ony směry myšlenkové, které si určily, ať zjevně či tajně, zničití a zahubití viru v Boha a Krista, Syna jeho. Řekni, plníš tak rozkaz Boží: V jednoho Boha

věřiti budeš? — Bůh tu žádá dále, abychom v něho doufali, jej milovali a jemu se klaněli. Abychom se klaněli a ctili Boha zvláště modlitbou. Ráno a večer, před jídlem a po jídle. Vzpomeň, kolikrát zanedbáváš svou ranní a večerní modlitbu, kolikrát ji konáš rozřítě, ba lehkomyšlně! Zamysli se, jak se chováš k Bohu, jak plníš první jeho přikázání!

Dále si přeje Bůh: Nevezmeš jména Božího nadarmo. Ale běžte tak někdy zástupem procházejícího se obecenstva, kolikrát uslyšíte bez úcty, ano i rouhavě vysloviti svatá jména. A běžte na mnohá pole, běžte do mnohých dílen, běžte do mnohých domů a uslyšíte tam místo úcty k Bohu, k jeho jménu, klnutí a rouhání. Nejsi, příteli, také ty mezi nimi, kteří lehkomyšlně pohrdají přikázáním druhým?

A po třetí žádá přísně Bůh: Pomni, abys den sváteční světil a církev jménem Božím dodává: V neděli a zasvěcené svátky celou mši sv. pobožně slyšeti. Ach, nešťastná nedělní mše sv.! Jak obtížné to pro mnohého břemeno! Tak ještě se v kostele baviti a bližní posuzovati, to by snad ušlo, ale pobožně slyšeti mši sv., dávatí pozor na oltář, zpívati nebo se modliti, ach, jaká to obtíž! A pak každou neděli a každý zasvěcený svátek! Tak jednou, dvakrát za rok — ale každý týden jednou!? A k tomu ještě celou! Nakouknouti do kostela, postáti někde u dveří na minutku, ale přijít v čas a vydržeti až do konce, ano přijít i na kázání (neboť kázání patří vlastně v širším smyslu ke mši sv.) a pozorně je i vyslechnouti, to už pro nás není. My moderní lidé máme přece v neděli své společnosti v hostincích, máme sezení svých klubů, máme promenády, hřiště, různé závody, výlety a jiné zábavy ve volném chrámu přírody a ne, abychom v přítmi chrámu, v jeho chladě, v jeho voskovicemi prosyceném vzduchu něco přes půl hodinky Bohu a své duši obětovali. A přece i pro dnešního člověka plně platí: Pomni, abys den sváteční světil. Abys ho světil kromě účasti na bohoslužbě také tím, že zanecháš veškeré nepotřebné práce tělesné nebo služebné. Ale,

pravda, i v této věci, jak se porušuje zákon Boží! Kde jsou ty časy, kdy v krajích křesťanských nikdo — kromě nejnútnejší potřeby — nepracoval! A na mnohých místech dnes? Pátek nebo svátek, neděle neneděle pracuje se bez potřeby už i na těch nejzapadlejších dědinkách. A přece Hospodin ve St. Z. potrestal rušitele dne svátečního smrtí! Myslite, že v N. Z. promine trest, že nebude trestati smrtí věčnou?

Dále vůle Boží zní: Cti otce svého i matku svou... Prokazuj v první řadě svým rodičům, ale i představeným i vrchnostem úctu, lásku a poslušnost. Rodiče a děti. Jak úzký to svazek, kolik tu vztahů. A přece! Jak často se děti za své rodiče stydí, jim se posmívají, jim nadávají. Mnohý syn a mnohá dcera, když staří prostí rodiče je k dobrému napomenou, když jim vytýkají jejich noční toulky, jejich honbu za zábavami, jejich lhostejnost a netečnost ke kostelu a sv. svátostem, se na ně osopují a velmi nepěkně jim spílají a při tom ještě myslí, že provedli něco velmi rozumného, když staré prý názory potírali. A jsou i takové děti, které pro každou maličkost na rodiče se osopují, ano je i bijí, a když do nouze upadli nebo do nemoci, ani se k nim nehlásí, ne tak aby jim pomohli. Poslušnost už také vymizela z mnohých dětských představ a pojmů. Zvláště odrostlejší, ale ještě nesamostatné děti, ani slyšeti nechtějí o poslušnosti. Neplatí tu ani výmluva, že rodiče mají nějaké chyby. Chyb jejich nemusí a nesmí nikdo schvalovati, ale úcta a láska a poslušnost přece jim náleží jako rodičům. — Nejen děti mají povinnosti k rodičům, i rodiče mají povinnosti k dětem. Mají děti vésti k Bohu a k dobrému, je vychovávat, a proto i napomínati. Mnozí dnešní rodiče nechávají své děti růsti jako strom v lese. Nikdy* je nenapomenou, nikdy o Bohu jim nemluví, neučí je se modliti, ba ještě svým příkladem a svými řečmi kazí, co snad jiní vychovatelé do srdce dětí dobrého zaseli. Jaká bude odpovědnost rodičů před Bohem, který požadovati bude od nich duše dětí jejich?

A opět volá Bůh: Nezabiješ! Nezabiješ ani sebe ani bližního. Zabítí se může člověk i nešetřením zdraví. Výstředním životem, nemírným pitím, nemírným kouřením; škoditi mohu bližnímu na zdraví bitím a zraněním. Ale i ten, kdo se hněvá na bratra svého, dopouští se hříchu proti pátému přikázání. Chceš dosáhnouti odpuštění? Pak odpusť i ty svým vinníkům, kteří tebe urazili, aby i tobě mohl odpustiti Bůh, otec nebeský.

Nesesmilníš! — Nahlédni hluboko, až na dno svého srdce, zda nenajdeš tam ukryty hříchy proti tomuto přikázání. Neskrývej si jich, i když se za ně před jinými stydiš, neskrývej si jich, neboť Bůh, jenž zkoumá ledví i srdce, vidí i tvou nejtajnější dobrovolnou nečistou myšlenku, ne tak potom tvé špatné řeči a skutky. A nezapomeň, „že smilníci a nečistí nevejdou do království nebeského.“

Nepokradeš! — Ale vždyť jsem nic neukradl. Ale žes ošidil druhého třeba špatnou mírou nebo jakostí mléka, žes ošidil špatným a drahým zbožím, žes podváděl při jiných obchodech, to není krádež? Ó je a nebude mu odpuštěno, dokud nenahradí škody, kterou svým podvodem způsobil!

Nepromluviš krivého svědectví... zakazuje dále Pán. Lež každá je hříchem. I každá pomluva a každé nactiutrání. Když o bližním rozšiřuješ nepravdivé věci, vybájené zlé zprávy, dopouštíš se hříchu pomluvy. A když bez příčiny vyjevuješ tajné chyby svého bližního, dopouštíš se nactiutrání. Zvláštní. Zalhati do očí by se mnohý styděl. Ale pomluviti, nactiutrhati, to pro někoho není nic, nanejvýše zábavou. Nebožák člověk, kterého dostanou do práce nactiutrhačné a pomlouvačné jazyky. Ani vlásku dobrého na něm nezůstane a tak ho často pomluva, bohužel i lidé, kteří o sobě tvrdí, že jsou zbožní, očerní, že by ani pes od něho chleba nevzal. Ale běda pomluvačům a nactiutrhačům, i když snad oni nepokládají se za špatné. Bůh, který zakazuje mluviti krivě proti bližnímu, bude od nich požadovati náhrady za čest, kterou bližnímu zničili nebo poškodili.

Dvě ještě přikázání Bůh oznamuje, v nichž zapovídá i hříchy myšlenkou a touhou.

Církev pak jménem Božím přidává pět, jimiž přesněji vymezuje některé všeobecné povinnosti. Všimněme si aspoň něčeho, na př. přikázání o postu. Tak malé a nepatrné jsou dnes posty a jak jsme je zachovávali? Neplatí snad o nás slova: Jsem křesťan, ale postu nedržím, každý pátek maso jím? A jak je to se zábavami v zapověděný čas? Podrobujeme se tu vůli Boží, církvi nám hlásané, nebo své vlastní vůli a i v době zapověděné účastníme se zábav tanečních?

Ale nač jsme se tak dlouho zdržovali u této věci? Proč jsme probírali, krátce sice, zákon Boží a církevní? Proto, abychom vyvrátili domněnku mnohých a mínění, jich že úvaha o hříchu se netýká, poněvadž prý hříchů nemají a ničím Boha neurazili. Přátelé, kdo z nás je zde, který zamysle se nad svým životem a zkoumaje předpisy Boží a srovnává je s nimi svůj život by mohl říci, že v ničem ani v nejmenším se neprohřešil. Myslím, že nikdo, nýbrž my všichni máme plnou příčinu říci: Vyznávám se Bohu všemohoucímu, že jsem mnoho zhřešil myšlením, slovy a skutky...

Právě v tomto srovnávání svých skutků se zákonem Božím spočívá zpytování svědomí. Nepříjemná, neradostná to práce. Hrabati se v kalužích srdce, vytahovati na světlo, zač se člověk stydí a co by nejraději nechal dřímati a co by nejochotněji zasypal silnou vrstvou zapomenutí. A přece jest to práce nutná. Nestačí však zpytování zběžné, povrchní vzpomínka na hříchy, třeba důkladně a zevrubně prozkoumati činy své. Treba to proto, aby člověk si uvědomil, čím nejvíce Boha uráží, kde nejvíce byl Bohu nevěrným. Neboť jen na základě poznanych chyb, je možná záchrana, jen na podkladě jasně poznaného stavu duše své je možno provésti nápravu. Poněvadž zpytování svědomí jest tak důležité, tak nesmírného dosahu, radí všichni zkušení učitelé života křesťanského ke zpytování dennímu. Aby večer před spaním na chvílku se

zamyslí nad uplynulým dnem, nad svým jednáním a poznal, kde chybil, kde přikázání Boží nezachoval. Aby, vědom si své viny nezakládal si příliš na sobě, nedoufal v sebe, ale aby v pokoře vytryskla mu z duše k Bohu prosba o smír, o odpuštění, aby na kolenou volal slovy žalmisty Páně: Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého a podle množství slitování svých sňad nepravost mou.

Amen.

3. O svátosti pokání.

Kain. — Všem z vás asi vynoří se při slově tomto celý smutný život jeho. Vidíte, jak ze závisti postupuje k nenávisti, ke hněvu a konečně vraždí svého tichého a dobrého bratra. Bratrovrah! Jak hrozné to slovo! Tak hrozné a vina na něm spočívající tak úžasná, že sám otrlý Kain, když Bohem jeho svědomí se otvírá a čin si uvědomuje, před ním se leká a utíká. Celá tíha velikosti jeho hříchu dopadá na něj a Kain úpěje a sténaje pod údery vyčítajícího Boha volá zoufale: Větší jest hřích můj, než aby mi bylo odpuštěno... Jiná ještě postava tane mi na mysli, postava ještě děsnější a hrůznější svou vinou. Jidáš. Ponořte se, můžete-li, do hlubin jeho zrádného srdce, uvažte a zhodnoťte, jste-li s to, jeho hrozný skutek. Ten, jenž hrán láskou Kristovou, který před mnohými byl vyvolen za jeho učeníka a zblízka mohl pozorovati a cítiti božské srdce Kristovo, odvděčuje se jako zmije, za bídný groš prodává svého Mistra, kterému lásku lhal, hanebně dopouští se na něm zrady. Příšerný to skutek, tak příšerný, že Jidáš vida, kam zavedla jeho zrada Nejspravedlivějšího a poznáváje, že nelze jí odčiniti záchranou Kristovou, nedoufá v odpuštění a jde, aby se oběsil, aby nad sebou hrozný vykonal soud.

I my jsme zhřešili. I my poslední neděli poznali jsme hříchy, jimiž jsme se prohřešili proti Bohu a proti bližním svým. Snad bylo těch hříchů celé veliké

množství, že hroznou tíhou spočívá na duši, snad byly to hříchy tak těžké, že v ničem si nezadají s hříchem Kainovým nebo Jidášovým. Snad i my jsme se dopustili zrady na svém Bohu a Kristu, snad i my jsme vydali Mistra svého do rukou jeho nepřátel. Když byl tupen, když církev jeho byla posmívána, když znamení jeho bylo zneuctíváno, tehda jsme mlčeli, ano dokonce i tleskali, jen abychom nebyli nazváni zpátečníky, zaostalci... Ano, zradili jsme Krista tak, jak Jidáš to učinil, za trochu slávy lidské a klidu, za trochu úsměvu nevěrců odhazovali jsme viru a styděli se za Pána. Snad i jiné ještě skutky hříšné jsme objevili na své duši, snad od nich celá duše je krvavá! Co učiníme u vědomí těchto svých vin? Což není jiného východiška než východiško Kainovo a Jidášovo? Což musíme i my si zoufati a v zoufalství zvolati: Větší jest hřích můj, než aby mi bylo odpuštěno?

Ne, cestou Kainovou a Jidášovou jíti nesmíme, nechceme-li dovršiti svého neštěstí. I kdyby hříchy naše byly sebe hroznější, i kdyby zrada naše na Kristu byla sebe ohavnější, není ještě po všem veta, není třeba zoufati, neboť Bůh je ochoten a zrovna nám nabízí své pomocné rámě. Třeba jen uchopiti se ruky jeho, třeba jen hlasu Božího uposlechnouti. Ani Kain ani Jidáš nemuseli kráčet cestou zoufalství, neboť i jim nabízel Bůh pomoc a odpuštění. Víte přece, že Kaina se tázal Hospodin: Kde jest Abel, bratr tvůj — aby ho pohnul k lítosti a k přiznání, aby mu pak mohl prominouti vinu. A Jidáše zrádně libajícího oslovuje Kristus Pán: Příteli, nač jsi přišel? Aby mu ulehčil vyznání, praví dále: Políbením zrazuješ Syna člověka — a byl by mu odpustil a na milost ho přijal, kdyby Jidáš nebyl hluchým a tupým. I nám chce Bůh odpustiti naše hříchy.

Že nikoliv? Kdo popírá, že Bůh není ochoten nám odpustiti naše hříchy i ty nejtěžší, ten vlastně popírá milosrdenství Boží. Nebyl by však Bůh pravým Bohem, kdyby byl jen a jen spravedlivý a jen trestal; Bůh jest i Bůh milosrdný, který rád se smilovává a rád

urážky jemu učiněné odpouští. „Lítostivý a milosrdný jest Hospodin, dlouho shovívající a velmi milosrdný“ čteme v žalmu 102. U proroka Ezechiele čteme: „Živť jsem já, praví Pán Bůh; nechci smrti bezbožného, ale aby se obrátil bezbožný od cesty své a živ byl“ (33, 11). Ano, Bůh jest vždycky ochoten se smilovati a odpustiti každému (Moudr. 11, 24).

Kdo popírá, že Bůh neodpustí každého hříchu, nerozumí také celému poslání Ježíše Krista. Proč sestoupil Syn Boží na zem, proč se stal člověkem? Aby vykoupil svět, aby osvobodil lid od hříchů jejich. Milosrdenství Boží totiž chtělo lidem odpustiti hříchy, ale spravedlnost Boží chtěla míti náhradu za urážku sobě spáchanou. Tuto náhradu dal v plné míře J. K. svou smrtí na kříži a tím zároveň uvolnil cestu milosrdenství Božímu, které od té doby plným proudem vylévá se na všechny, kdož zhřešili. Právě J. K., který spravedlnost Otcovu tak skvělým způsobem uspokojil, stal se rozdavatelem a jaksi zástupcem tohoto Božího milosrdenství. Celý život J. K. byl vlastně život ve znamení milosrdenství k hříšníkům. Nejkrásnější podobností Kristova se týkala právě hříšníků, hříšníky Kristus zvláště vyhledával, za nimi zvláště chodíval, hříšníky s oblibou ztracenými ovečkami nazýval. A jak se k nim choval! Ne hrubě, ne vyčítavě, ale tak, aby třtíny nalomené nedolomil a knotu doutnajícího neuhasil. Nestyděl se za hříšníky, ano i posměch raději trpěl, že sám musí býti hříšníkem, když prý jen s hříšníky obcuje, jen když viděl, že zase nalezl a pomohl někomu, kdo zahynul. Kolikrát ve svém životě pronesl útěchuplná slova: Doufej, odpouštějí se ti hříchové tvoji! Kolik hříšníků, velikých a zatvrzelých, získal a přivedl na cesty spasné, že stali se z nich světci a světice. Ano, celý život Kristův bylo milosrdenství k hříšníkům a vypočítati, komu všude odpustil hříchy a koho očistil od vin, znamenalo by projíti každý den veřejné činnosti jeho. Poněvadž brzy po své smrti na kříži měl opustiti svět a nechtěl, aby milosrdenství Boží, které po zaplacení pokuty za hřích bylo

plně otevřeno, nezůstalo nepoužito a hříchy mohly býti odpouštěny až do skonání světa, odhodlává se k takovému zařízení, o jakém se lidem ani nezdálo.

Po svém zmrtvýchvstání téhož dne večer přichází k apoštolům shromážděným ve večeřadle. Vchází k nim ustrašeným a rozrušeným obavou před židy zavřenými dveřmi. Jaká asi bude řeč, první řeč Páně po tak úžasných událostech? Slyšte! „Pokoj vám“, praví, a pak na ně dechne a mluví dále: „Přijmete Ducha sv. Komu hříchy odpustíte, odpouštěny jsou, komu hříchy zadržíte, zadržány jsou.“ Hle, tak mluví milosrdenství. Nevytýká apoštolům jejich zbabělost, že ho opustili, nestěžuje si na veliká utrpení, nelká nad hříchy světa, které na něm spočívaly, neslibuje a nehrozí tresty za všechna přikofí, ale přece se mstí, ovšem mstou vpravdě božskou, mstí se na hříchu tím, že dává slabým lidem moc, aby jménem jeho odpouštěli a zadržovali hříchy. Ustanovuje, jinými slovy, svátost pokání, ve které mají všichni, kdož chtějí býti s Bohem usmířeni, naléztí svých vin odpouštění. Dává tuto moc apoštolům a jejich nástupcům, aby v každý čas až do skonání světa prýštilo se milosrdenství Boží bohatě, aby hříchy byly odpouštěny. A vy víte, že moc tato od apoštolů přešla na biskupy a kněze řádně od biskupa posvěcené a ustanovené a že dnes odpouštění hříchů, i těch největších a nejtěžších, může každý dosáhnouti křesťan, přijme-li řádně a dobře svátost pokání.

Nuže, jaká musí býti cesta hříšnickova, chce-li nabýti zase smíru s Bohem a uklidnění své duše? Ne cesta Jidášova ke zničení těla a duše, nýbrž cesta ke zpovědnici, kde ničí se jen hříchy, ale duše se hojí a uzdravuje.

Svátost pokání jest tedy prostředkem a to jediným, kterým rozdatel milosrdenství Božího chce odpouštěti naše hříchy. Nic jiného P. Ježíš za tím účelem neustanovil a proto mimo tuto svátost anebo aspoň bez úmyslu přijati v čas možnosti tuto svátost není odpouštění. Kdo měl po křtu sv. neštěstí, že zhešl

těžce, nemůže nikde jinde naléztí odpuštění. Proto nazývá církev svátost pokání druhým prknem při ztroskotání, druhým křtem. Bez tohoto prkna nedostaneš se, kdo v hříších jsi, na břeh věčné blaženosti, klesneš do věčné bídy. A nedomnívej se, že můžeš nějak tuto svátost obejít! Dávej almužny, ošetřuj nemocné, pochovávej mrtvé, bdi, posti se, týrej se, plač až oslepneš, nic z toho nesejme s tebe těžkého hříchu než svátost pokání, je-li ti ovšem možno ji přijati. Svátost pokání je proto potřebná, poněvadž Bůh jí podmínil v N. zákoně odpuštění. Od té doby, co J. K. dal kněžím jako svým zástupcům v úradě soudcovském plnou moc rozvazovati a svazovati, nebudou mítí uvolněna pouta hříchu bez těchto rozvazujících nebo svazujících soudců. Tu, přátelé, nedá se nic měniti. Bůh byl hřichem uražen a proto on jediný má právo předpisovati podmínky odpuštění. Tou nutnou podmínkou jest od Boha-Krista ustanovena právě svátost pokání. Neříkej: nepotřebuji svátosti pokání; polepším se a vše je napraveno. Ne, není. Hříchy tvé nejsou odpuštěny a nebudou ani, nepřijmeš-li zároveň svátost pokání.

Jaké má tato svátost účinky? Slyšeli jsme už dříve, že hřichem těžkým přestáváme býti dítkami Božími, že ztrácíme bělostný šat duše — milost posvěcující —, pozbýváme práva na nebe a zasluhujeme pekla. Představte si, že bychom s těžkým hřichem museli předstoupiti před věčného soudce. Jak by nám bylo v tom potřísněném, umazaném šatě? Asi tak, jako onomu muži, který odvážil se jíti na svatební hostinu bez svatebního roucha. Když přísně se ho dotazoval král po obdrženém svatebním rouchu, oněměl a byl vyvržen do temnosti zevnitřní. Každý, i jeden jediný těžký hřích zbavuje nás roucha svatebního a vydává nás v nebezpečí věčné záhuby. A hle, právě ve svátosti pokání může se vše znovu napravití. Tam totiž Bůh nám odpouští hříchy a zároveň i věčné tresty za ně a dává nám hned zase nádherný běloskvoucí šat milosti posvěcující, činí nás znovu svými dítkami a zase stáváme se dědici nebe. Jaké to nevýslovné po-

klady tekou na nás z této svátosti! Jak máme děkovat J. K., že nám dal tuto svátost. Užitečna jest tato svátost pro nás, užitečna jest i pro společnost. Svátost pokání vrací nespravedlivý majetek, urovnává spory, napravuje daná pohoršení, do rodin přináší věrnost, pořádek, pokoj a lásku, do státu jistotu a bezpečnost a z lidstva činí pokornou rodinu kajčníků. Zamysli se, milý křesťane, jak veliké účinky má svátost pokání, vzpomeň, jak po dobře přijaté svátosti pokání v duši tvé je mír a pokoj, jak ochotněji konáš dobro, uvaž to vše a jistě používati budeš rád této svátosti.

Kdy jsi povinen přijímati tuto svátost? Radno by bylo vlastně přijati ji po každém spáchaném těžkém hříchu. Vždyť k tomu je tato svátost, abychom od hříchů těžkých byli očistěni. Když nemůžeme ji přijati hned, neodkládejme s přijetím aspoň příliš dlouho. Protože však křesťané v této věci jsou velmi liknavi, povrchní a lehkomyšní, ustanovila církev sv. za povinnost zavazující pod těžkým hříchem aspoň toto: Každý věřící, který přišel k letům poznání, jest povinen vyznati jednou do roka knězi své hříchy t. j. přijati svátost pokání a alespoň o velikonocích Svátost oltářní. Církev tedy nařizuje každému katolickému křesťanu, jakmile přišel do rozumu, aspoň jednou do roka, nejraději o velikonocích se zpovídati, aspoň jednou do roka udělati v duši pořádek. Pak je také velmi radno přijati svátost pokání v nebezpečí smrti. Proto, aby člověk uspořádal své svědomí, aby mohl čistý, aspoň bez hříchu smrtelného předstoupiti před Boha nejvyššího a nejvíce spravedlivého. Tak učili jste se tomu ve škole, tak to slyšíte často na kázáních, a přece kolik křesťanů nezachovává této povinnosti!...

Ke Kristu Pánu přinesli jednou ochrnuého. Nebožák nemohl se hýbati, musel ležeti. Větší však než neduh tělesný byl jeho neduh duševní. Na duši jeho spočíval hřích, tak těžký a trapný, tak osudný a drtící, že mu bral všechn klid a pokoj. Jen vizte, jak upírá smutné své oči na Spasitele, jak volají oči jeho němě

o pomoc, o smilování nad skrytým neduhem duševním. Jakoby říci chtěly, že k upokojení jeho nestačí jen uzdravití tělo, nýbrž hlavně že třeba odvaliti těžký kámen viny z nitra. A Kristus, jenž byl smilováním a každé takové prosbě vyhověl, uzdravuje duši nebožáka slovy: Doufej, synu, odpouštějí se ti hříchové tvoji — a pak uzdravuje i tělo.

Prátele, není tomuto ochrnunému podoben dnešní člověk? Ne sice neduhem tělesným, nýbrž neduhem duševním. I dnešní člověk, snad více než za dřívějších dob, churaví na duši zraněné hřichem. Marně hledá dnešní lidstvo pokoj a uklidnění svého rozboleného nitra, marně obklopuje se nádherou, pohodlím, radovánkami a nejnovějšími vymoženostmi, marně vyhledává divadla, koncerty, umělecké výstavy, přece fond pokoje se nemnoží, ba naopak neustále ozývá se i z hlučných radovánek tísnivý povzdech, čím dál tím více přerývány jsou hlučné zábavy bolestným výkřikem lidského neštěstí. Proč nenalezl dnešní člověk uklidnění ve všem zevnějším shonu, proč nenalezl v divokých a vášnivých zábavách, kde mohl píti a pil rozkoš plnými doušky, proč nenalezl tam pokoje a uzdravení své duše? Protože všechny ty raffinované vymoženosti moderní civilizace nebyly s to sejmuti s duše hřích, ba ještě ho rozmnožily a tíhu jeho zvětšily. Tu není jiné cesty k záchraně, není jiné pomoci než přijíti ke Kristu, k milosrdnému Spasiteli, aby sňal s nás hřích. Není — prakticky mluveno — jiné pomoci než dobře přijmouti svátost pokání, než u zástupce Kristova hledati uzdravení své duše. Kdo naléztí chce pravý pokoj a klid, kterým neotřese světa koloběh, musí zničití v nitru svém hřích, odvaliti musí balvan, tížící jeho duši. Musí, nutně musí pokorně přikleknouti ke zpovědnici, aby z úst kněze, zástupce Kristova, uslyšel útěchyplné: Doufej, odpouštějí se hříchové tvoji

Amen.

4. Lítost – opravdové předsevzetí.

Na odpuštění našich hříchů ustanovil P. J. svátost pokání. Apoštolům a jejich nástupcům dal moc hřichy odpuštěti nebo zadržovati. Jen těm smí kněz jménem Božím odpustiti hřichy, kdo jsou odpuštění hodni. Čeho se tedy požaduje k hodnému přijetí svátosti pokání? Co jest ve svátosti pokání nejdůležitější, nebo lépe řečeno, bez čeho nemohou býti hřichy odpuštěny?

Jak vám všem asi známo, nejdůležitější podmínkou k odpuštění hříchů jest lítost. Tak jest důležitá, **tak** nutná, že bez ní není odpuštění, že Bůh hříchů neodpustí, i kdyby snad kněz omylem hříšníkovi udělil rozhřešení.

Co jest lítost?

P. Ježíš byl pozván k fariseovi. Za ním do domu přišla žena. Vrhla se Kristu k nohám, libala je, smáčela svými horkými slzami, utírala svými nádhernými vlasy. Kdo byla ta žena? Byla to veřejná hříšnice, která brodila se v bahně hřichu. Od nějaké však doby dála se s ní změna. Od té doby, kdy uviděla po nejprv Krista a uslyšela jeho řeč. Slyšela z výmluvných jeho úst, jak předobrym Bohem jest Bůh nebeský, slyšela, jak hřichem člověk Boha uráží, slyšela, že člověk hříšný jest nepřítelem dobrého Boha a ničitelem jeho obrazu v sobě, slyšela ho vykládati o cestě ctnosti, o štěstí duší nevinných, slyšela ho blahoslaviti veškeru spravedlnost a nevinnost, viděla, jak velkou láskou lne k duším dětí, protože prosty byly hřichu, slyšela jeho výzvu: Dokonalí buďte jako Otec váš nebeský dokonalý jest -- to vše slyšela a viděla a nemohla na to zapomenouti. Tak velikým dojmem vše na ni působilo. Tu začala uvažovati, přemýšletí. Srovnávati začala svůj život s životem, jak jej předpisoval onen prorok, vzpomínala, že i ona svým špatným životem stala se nepřítelkyní boží, že i ona ve své duši zničila obraz boží, že i ona jest hodna trestů, a vědomí toto tak ji trápilo, tak ji bolelo, že při první příležitosti přichází ke Kristu a tam celou

svou bolest nad hříšným svým životem vyplakává u nohou jeho, němě žádajíc o pomoc a slitování. Nebyla zklamána naděje Marie Magdaleny: „Poněvadž milovala mnoho, poněvadž hříchů svých z lásky k uraženému Bohu litovala, odpouštějí se jí hříchové mnozí.“

A ještě jeden obraz. Kristus souzen před veleknězem. Na nádvoří ohřívají se vojáci, mezi něž vmísil se i Petr. Ve veleradě Kristus je souzen a odsouzen, na nádvoří zase Petr třikráte ho zapírá. Zapření Petrovo bylo celkem zbabělé, hanebné; dokonce před jednoduchou ženou — vrátnou se stydí přihlásiti se za učeníka Páně, ba i přísahou potvrzuje, že Pána nezná. Ach, Petře, kde jest tvá odvaha, kterou ses tak honosil, když loučil se Mistr? — V tom přes nádvoří jest veden spoutaný Ježíš. Zrak jeho smutný bloudí po nádvoří osvětleném jen nepatrně ohněm a hledá v šeru někoho. Nalezne ho, koho hledá, nalezne Petra a spočine na něm celou svou něhou, ale i něhou výčitkou. A hle, Petr, zapírající Petr se probouzí. Vzpomene si na všechno, co dobrého mu Pán prokazoval, vzpomene si na jeho lásku a péči, poznává, jakého hrozného nevděku se dopustil a vychází ze dvora a zapláče hořce. I bylo mu odpuštěno.

Nuže, co jest lítost? Jak z uvedených příkladů vidíte, jest lítost bolest a ošklivost duše nad spáchanými hříchy. Proto pláče Magdalena, proto hořké prolévá slzy Petr, protože hříchů se dopustili. Podstatou tedy lítosti jest odvrátiti se od hříchu spáchaného a přikloniti se zase k Bohu hříchem uraženému. Tento odklon od hříchu musí býti opravdový, musí býti v srdci ne pouze na zevnějšku. Nemá tedy hříšník pravé lítosti, který snad prolévá slzy anebo říká slova oplývající lítostivými výrazy, při tom však je uvnitř se svým činem hříšným spokojen a z něho se dokonce těší. Nestací roztrhnouti roucha svá, nýbrž srdce své nutno slzami smočiti. Kdo pravou má lítost, ten upřímně si přeje, aby se hříchu nebyl raději dopustil. Nevím, co by byl dal sv. Petr, jen kdyby mohl čin svůj hříšný smazati a učiniti, aby se nebyl stal.

Všimněte si ještě jednou blíže kající Marie Magdaleny! Přichází ke Kristu, když seděl mezi vznešenými farisei. Nic nedbá, že snad se jí budou smáti, nýbrž vrhá se k nohám Spasitelovým a koná mu práci otrokyň. Nic nedbá, že drahocenné masti, kterými maže mu nohy, jsou velmi drahé a že utrpí škodu, neboli jí nic a nemrzí jen jedině, že totiž urazila Boha, že provinila se proti nejlepšímu Otci. Taková musí být i tvá lítost, příteli. Nesmíš na to se ohlížeti, zda utrpíš na své cti nebo na svém majetku, když uznáš svou vinu a nad ní se zarmoutíš, na to jedině mysl, že hříchem jsi Boha urazil, Krista na kříž přibil a pro sebe nebe ztratil a pekla zasloužil. Z těchto důvodů musí prýštití tvé odvrácení se od hříchu a ne, že jsi hříchem upadl do neštěstí, do hanby a špatné pověsti, že snad nemoc a utrpení tě stíhá za hříchy tvé, má-li ovšem tvá lítost před Bohem míti cenu. Litovati musíš hříchů všech, aspoň těžkých. Není lítostí, když v některém těžkém hříchu máš zalíbení, i když ostatní oplakáváš. Všech hříchů musíš litovati, ode všech se odvrátiti. Důvody, které tě povedou a musí vésti k lítosti, byly už naznačeny. Nejprředněji lituj hříchů proto, že jsi jimi Boha, svého nejlepšího Otce urazil a že Syn boží, Ježíš Kristus za tebe na kříži umřel. Proto-li hříchu lituješ, máš lítost dokonalou. Tato lítost vyvěrající z lásky k Bohu je tak prospěšná, že zasluhuje hříšniku, který nemůže přijmouti svátosti pokání, prominutí, odpuštění hříchů. Lítost dokonalá je pro nás tak důležitá, že neměli bychom ji nikdy opomíjeti, že aspoň večer před spaním bychom ji měli vždy vzbuditi a tak se zabezpečiti pro náhlou a nenadálou smrt. Ke svátosti pokání dostačí však lítost nedokonalá, když totiž litujeme hříchu proto, že jsme ztratili nebe a zasloužili pekla. Nikdy však nestačí a nemůže stačiti lítost jen z důvodů, že jsme si hříchem ublížili na zdraví, na majetku, že jsme pro hřích upadli do řeči, do hanby. Taková lítost pro Boha nemá žádné ceny.

Hříšník musí hříchu litovati nade všecko t. j. povinen jest více litovati toho, že Boha urazil, než kdyby

všecko, co má, ztratil. Vším právem žádá od nás Bůh takové lítosti, poněvadž člověk nemá nic dražšího nad milost boží, nad spásu duše, nad Pána Boha. Jak nerozvážní jsou ti, kteří nechtějí opustiti svých hříchů z různých časných příčin, aby si na př. neodrazili ženicha, který jim manželství slibuje, nebo aby neztratili nějaké místo, nějakou službu. Raději urážeti Boha dále, než by se zřekli těchto zdánlivých výhod světských. Je zřejmo, že nemají pravé lítosti.

Lítost tedy, jak z řečeného plyne, spočívá v odvrácení se od hříchu a přiklonění se k Bohu. Spočívá v odtrhnutí se od tvorů, od vlastní své vůle a v přilnutí k Tvůrci a jeho zákonům. Dvě vlastně činnosti jeví se v lítosti a to jedna vzhledem k minulosti a druhá vzhledem k budoucnosti. Není proto a nemůže být dobrou ta lítost, která jen nad minulostí pláče, ale do budoucna nemá žádného určitého a ujasněného plánu polepšení. Lítost, která není spojena s opravdovým předsevzetím, vlastně lítostí ani není.

Kolik je katolických křesťanů, kteří na tuto pravdu zapomínají. Kolik jich přistupuje ke svátosti pokání, odřikává modlitbu lítosti, ale nemá úmyslu hříchu zanechat, hříchu se zřeknouti.

Ano, s lítostí musí jíti ruka v ruce opravdové předsevzetí — upřímná totiž vůle se polepšiti a již nehřešiti. Třeba tu býti velmi obezřetný a opatrný. Neboť mnohý se často zpovídá a přece znovu a znovu upadá do starých chyb. Žádného pokroku duchovního u něho neviděti, žádného zlepšení. Proč? Poněvadž jeho předsevzetí bylo příliš všeobecné nebo nejasné. Když činím opravdové předsevzetí, třeba v první řadě si povšimnouti, kde jest naše největší slabost, který jest náš nejzamílovanější hřích a v kterém směru býváme nejvíce pokoušeni. Neboť pokušení jest poplašné znamení: Pozor, zde v této věci se musíš míti zvláště na pozoru, zde musíš býti na stráži. Z takové úvahy pak nutně vyplýne předsevzetí — v těchto věcech budu opatrnější a bdělejší.

Dále jest si nutno všimnouti vášni, kterým jsme v minulosti podlehlí a kterým pravděpodobně podle-

hneme i v budoucnosti, nedáme-li pozor. Nutno si tedy umíniti, že se vyhneme všemu, co v nás tyto vášně rozdmýchává, že půjdeme jinou cestou, jiným směrem, jen abychom o staré nástrahy neklopýtli.

Dále třeba odstraniti veškeré smlouvání s hříchem. Nutno postavit se na stranu dobra, ctnosti. Kdo při každé příležitosti se rozmýšlí, pro co se má rozhodnouti, zda pro hřích či pro ctnost, kdo hledá při tom vždy nějaké kompromisy, nikdy nebude ve ctnosti pokračovati. Proto činice opravdové předsevzetí, musíme duši svou vyzbrojiti pevným rozhodnutím vždy a všude následovati jen dobra.

Umíniti si také nutno vystřihati se blízké příležitosti. Tato obyčejně v člověku zničí všechny úmysly dobré a přivede ho znovu do náruči hříchu. Nestačí jen si umíniti, budu se varovati hříchu, nýbrž třeba odstraniti vše, co k hříchu svádí. Třeba vyhýbat se špatným společnostem, o kterých víme, že nás často do hříchu uvedly, třeba vyhýbat se místům, kde jsme tak často o ctnost byli připraveni, třeba přetrhnouti svazky s těmi lidmi, kteří nás ke zlému táhli.

Při opravdovém předsevzetí nutno míti také pevný úmysl, že napravíme škodu, kterou jsme bližnímu způsobili na majetku nebo cti nebo jinak. Mýlí se každý, kdo se domnívá, že dosti učinil, když litoval svých krádeží a když si umínil, že nebude krásti. To nestačí, nutno všecku škodu nahraditi, cizí majetek vrátiti i s ušlým ziskem, zkrátka poškozeného plně odškodniti, i kdyby sám při tom měl míti jakousi nevýhodu. „Nebude mu odpuštěno, dokud nezaplatí do posledního haléře“ — v tom asi smyslu mluví Kr. P. o náhradě. A nejen hmotnou škodu, i škodu na cti a na zdraví třeba napravit. Právě v této věci jsou mnozi křesťané lehkomyšní. Pomluvili bližního, pošpinili dobré jeho jméno, blátem poházeli jeho čest a spokojují se s lítostí a vyznáním. To je málo, nutno pošpiněnou čest očistiti, i kdyby sami na své cti utrpěli. Je pravda, není to lehké, poněvadž pomluva se šíří ohromnou rychlostí a zachvacuje mnoho a mnoho lidí, ale

povinností a přísnou povinností pomluvačů jest a zůstane všecko napravití a uvéstí na pravou cestu. Podobně, kdo ublížil někomu na zdraví, je povinen, pokud lze, vše nahradití jemu nebo jeho vlastním lidem. Kdo se hněval na bližního, neučinil zadost své litosti, když se z hříchů jen vyzpovídá, nýbrž musí odpustití ze srdce svému vinníkovi. Neboť Bůh nechce od nás ničeho s hněvem. Pravidl. K. P.: „Obětujes-li dar svůj na oltář a tu se rozpomenes, že bratr tvůj má něco proti tobě, nechej tu daru svého před oltářem a jdi prve smířiti se s bratrem svým. Potom přijda, obětuj dar svůj“ (Mat. 5, 23—24).

S litostí musí býti nutně spojeno opravdové předsevzetí. Nepomohou tu žádné vytáčky. Sám P. Ježíš to potvrdil, když zavítal k Zacheovi — k veřejnému hříšníkovi — k celníkovi! Zacheus totiž, aby dokázal lítost svou nad uplynulým životem, dává polovinu svého statku chudým a škodu způsobenou chce nahradití čtyřnásobně. Kristus Pán na to praví: „Dnes stalo se spasení domu tomuto“. (Lk. 19). Není litostí bez opravdového předsevzetí ani opravdového předsevzetí bez litostí.

Kdy jest nutno při svátosti pokání vzbuditi lítost a opravdové předsevzetí? Nejpозději před kněžským rozhřešením. Jak nesprávně a lehkomyšlně jednají mnozí křesťané, kteří bez přípravy, sotva vejdou do kostela, přiklekají ke zpovědnici. Aspoň chvílku třeba se sebrati, aby bylo možno vzbuditi nad hříchy lítost spojenou s pevným úmyslem, v budoucnosti se jich varovati a lepším se státi.

Písmo sv. vykládá ze života Davida krále. David zatoužil po manželce Uriášově, který byl právě v boji. Dal proto svému vojevůdci Joabovi rozkaz, by Uriáš postaven byl na takové místo, kde je největší pravděpodobnost, že padne. Stalo se, jak rozkázal David. I skutečně v boji Uriáš padl. David vzal si nyní ženu Uriášovu za manželku. Hospodinu se však nelíbilo, co učinil král David. Poslal k němu proroka Natana. Když Natan přišel k Davidovi, pravil mu: Dva muži

byli v jednom městě: jeden bohatý a druhý chudý. Bohatec měl ovčí a hovězího dobytka velmi mnoho, chudšas však neměl nic kromě jedné ovečky, kterou byl koupil a vychoval. Odrostla u něho spolu s jeho dětmi. Ze skývy chleba jeho jídala, z číše jeho pivala a v lůně jeho spávala a tak mu byla milá, jako jeho dítě. Když přišel kdysi pocestný k boháči, nechtěl vzít z ovčí svých ani z hovězího dobytka svého, aby připravil pocestnému hody, ale vzal ovci chudšasovu a připravil pokrmu člověku, který byl přišel k němu. David rozhněvav se na člověka toho náramně, pravil Natanovi: Jakože živ jest Hospodin! Syn smrti jest muž, který to učinil. Ovci nahradí čtvernásobně, protože učinil tu věc a neměl milosrdenství. Natan však řekl králi: Ty jsi ten muž. Všechno ti dal Hospodin, vším tě obdařil, a kdyby ti to málo bylo, přidal by ještě více. Proč tedy opovrhl jsi slovem Hospodinovým učiniv, co je zlé před obličejem jeho? A David? Zhřešil jsem Hospodinu — praví! Odchází do ústraní, uzavírá se do svých komnat, tam pláče a lká nad svým proviněním, tam bere v žalu do rukou loutnu, kterou doprovázel zpěvy k počtě Hospodinově, a z duše vytryskuje mu mohutný proud lítosti, vyřínuje se modlitba o smilování: Smiluj se nade mnou Bože, podle velikého milosrdenství svého. Proti tobě samému zhřešil jsem a nepravost před tebou učinil. A Hospodin se smiloval (2, Král 12).

Křesfané, příteli! Což nedal také tobě Bůh všechno, čeho potřebuješ, což nezahrnul tě svými dobrodiními? Ano, ještě více chce ti dáti, život a blaženost věčnou ti slibuje, žádá jen, abys ušetřil a střežil bělostnou ovečku v duši, to jest milost posvěcující. Pravda, i tys nedbal dobrodiní Hospodinova a bohatství obdržného a raději zabils v srdci svém ovečku Hospodinovu — zničils hříchem milost Boží. Co učiníš? Jdi do ústraní, rozezvuč také struny svého srdce, rozezvuč je v dobrou a spasitelnou lítost, srdce své pokoř a rozdrť, aby pak i jazyk tvůj opravdově upřímně mohl volati: Můj Bože, můj Ježíši — milosrdenství. Amen.

5. Zpověď.

O lítosti a opravdovém předsevzetí jsme mluvili. Slyšeli jsme, že bez lítosti není odpuštění, že lítost, spojená ovšem s opravdovým předsevzetím, jest nejdůležitější a nejpotřebnější částkou ve svátosti pokání. Ale nestačí; hříšník — kromě mimořádných a výjimečných případů — musí hříchy své také vyznati knězi, musí se z nich zpovídati. Právě tato povinnost žalovati na sebe nejtajnější a nejchoulostivější činy, které by člověk nejraději i před Bohem ukryl, a to žalovati na sebe knězi — také člověku chybujícímu a hříšnému — připadá mnohemu křesťanu tak těžká, tak neproveditelná, že zastaví se na půl cesty a hříchův odpuštění nedosáhne. Marně se pak vymlouvá, že litoval svých hříchů, že opravdově se chtěl polepsiti a snad i polepsil, že vyznal se přímo Bohu ze svých vin, marně, pravím, omlouvá se tak, nebylo mu odpuštěno. Neodpustil mu Bůh proto, poněvadž lítost jeho nebyla vlastně opravdová a upřímná. Dobrá totiž lítost nutně musí v sobě také uzavíratí pevnou a rozhodnou vůli učiniti vše, co K. P. k dosažení odpuštění hříchů nařídil. A Kristus Pán k odpuštění hříchů nařídil ústní zpověď, nařídil výslovně vyznati se ze svých hříchů těm, kdož obdrželi od něho moc rozhrěšovací.

Namítá však svět: Kristus nenařídil ústní zpovědi, nechtěl, aby hříšníci se vyznávali ze svých chyb, ústní zpověď zavedli kněží až teprve hodně pozdě, aby zotročili lid. Proto mnohé náboženské společnosti, chtějíce se zavděčiti tomuto mínění, odstraňují a odstranili ústní zpověď, spokojují se pohodlným všeobecným vyznáním „zhřešil jsem“ a tvrdí při tom, že tak je to správné, tak že je to původní křesťanské. —

Jak se to má tedy s ústní zpovědí? Všimněme si, jak odpouštěl Bůh a Syn jeho J. K. hříchy! Ač ví Bůh o každém činu, ač K. P. zkoumá ledví i srdce, přece v každém případě žádá vyznání, pokorné ža-

loby vlastních hříchů. Vzpomeňte — Bůh táže se prvních lidí po jejich hříšném skutku, táže se Kaina, čeká na vyznání zhrěšivšího Davida, K. P. pronáší slova odpuštění, když hříšník buď pohledem nebo litostivým pláčem nebo otevřeným přiznáním vyznal své hříchy. Žádal tedy Bůh vždy vyznání a uznání hříchů, ačkoliv jako vševědoucí a vše zkoumající o nich dobře věděl. Žádal toho proto, aby hříšník tímto vyznáním se pokoril a uznal své poblouzení. Že se Bůh spokojil i se všeobecným vyznáním, že nežádal vypočtení a vyjmenování hříchů dopodrobna, nedokazuje nic jiného, než že je vševědoucí a ví o všech hříších dobře a obšírně, že tudíž k dobrovolnému pokoření hříšníkovi stačí vyznání všeobecné, ač ve skutečnosti bylo všeobecné jen zdánlivě. I hříšník totiž i odpouštějící Kristus-Bůh věděli určitě, o které jde hříchy. Už způsob, jak Bůh a J. K. odpouštěli hříchy ukazuje, že k odpuštění jest nutno se vyznati ze svých a sice z určitých, hříšníku i Bohu dobře povědomých vin, že zkrátka k dosažení odpuštění hříchů od Boha byla nutna jakási zpověď.

Nutnost ústní zpovědi vysvitá však dále jasněji a zřejměji ze slov samého Krista P. Kristus P. totiž, jak je nám už z dřívějších promluv známo, chtěl, aby hříchy byly odpouštěny i po jeho odchodu z tohoto světa a proto odevzdal příslušnou moc apoštolům a jejich nástupcům, biskupům a kněžím. Slovy: Komu hříchy odpustíte, odpuštěny jsou, komu hříchy zadržíte, zadrženy jsou, učinil slabé lidi nositeli nesmírně odpovědné moci hříchy odpouštět i hříchy zadržovati. Dvoji moc jim svěřil a na rozhodnutí apoštolů a nástupců jejich mělo záviseti i rozhodnutí Boží. Jen hodným, zasluhujícím směli a smějí apoštolé a nástupci jejich odpouštět, nehodným však zadržovati. Odkud měli vědět apoštolé, kdo jest hoden odpuštění a kdo není, na základě čeho měli rozsouditi, zda kdo odpuštění zasluhuje či nikoliv? Kristus P. ustanovil je soudci nad vnitřními záležitostmi člověka a měli býti soudci spravedlivými a obezřetnými. Ale nedal jim té vlast-

nosti, kterou sám měl jako Bůh, nedal jim vševědoucnosti, nedal jim pronikati do zákrytů duše lidské. Jak měli spravedlivě souditi, jak mohli si učiniti o duševním stavu hříšníka správnou představu, na jejímž základě by pak mohli vynésti rozsudek? Mohli usuzovati ze zevnějšku? Ale zevnějšek klame a často velmi klame! Mohli souditi na základě cizích žalob? Ale kdo může vniknouti do cizí duše, kdo může vyličit správně vnitřní stav svého bližního? Vždyť víme, že často a často úsudek lidí o bližních bývá nesprávný a často ubližuje. Ani zevnějšek ani cizích lidí svědectví nemůže dodat biskupům a kněžím dostatek materiálu a vědomosti o duši hříšníkově, aby na základě toho mohl býti vynesena rozsudek spravedlivý. Nezbývá tedy nic, má-li kněz dostati správnou představu o hodnosti či nehodnosti hříšníkově, než svědectví samého hříšníka t. j., aby hříšník sám na sebe požaloval, aby ukázal úplně a upřímně své nitro, aby se vyznal čili vyzpovídal ze svých hříchů. Kněz pak na základě tohoto vyznání může pronésti rozsudek buď osvobozující nebo zamítající. Zkrátka: Poněvadž K. P. ustanovil apoštoly a jejich zástupce soudci, kteří mají dle kajcnosti a vnitřního rozpoložení hříšníka buď hříchy odpouštěti nebo zadržovati a poněvadž neobdařil je k tomu účelu vševědoucností, ustanovil tím zároveň ústní zpověď, ve které hříšník sám svým vyznáním ukazuje duševní svůj stav. Každý tedy, kdo zdravým rozumem rozvažuje o slovech K. P., musí uznati, že ústní zpověď je ustanovením božským, zařízením Kristovým.

Že skutečně tak smýšleli již nejstarší křesťané, že pokládali ústní zpověď za nutnou k odpuštění hříchů, o tom svědčí již Skutkové apoštolští. Vypravují nám totiž o věřících v Efesu, kteří se prohřešili pověrou, že přicházeli k Pavlovi vyznávajíce a vypravujíce skutky své t. j. hříchy (19, 18). Zpověď ústní byla v církvi vždy požadována. O zpovědi t. j. o vyznání hříchů kněži dočtete se už v nejstarším spise literatury popoapoštolské v Didaché. O zpovědi mluví sv. otcové a nejstarší církevní spisovatelé. Tak sv. Klement Řím.

papež († asi r. 100), jehož ostatky přinesli do vlasti našich sv. Cyrill a Methoděj, napomíná Korinťany, aby se podrobili kněžím a dali se vycvičiti ve svátosti pokání, nebo lépe jest člověku chyby své vyznati než srdce zatvrditi. Postupem doby přibývá svědectví dosvědčujících, že v církvi vždy zpověď-ústní vyznání hříchů bylo, i když způsob jeho byl různý. Zpověď sahá tedy svým původem až k časům apoštolským, jest ustanovena samým Kristem. Nemají proto pravdu, kdož tvrdí, že zpověď zavedli na porobu křesťanů biskupové a kněží.

Nemají pravdu také proto, poněvadž nedovedou určití okamžik, kdy měla býti zpověď zavedena; co pak uvádějí za onen okamžik jest nesprávné a vyvráceno celou historií církve. A pak uvažte! Nám je zpověď obtížná, zajisté byla obtížná a nepřijemná i křesťanům dříve. Myslíte, že by tehdejší křesťané byli připustili a dovolili zavésti něco tak nepřijemného a nemilého, kdyby to nebyl poručil K. P. a kdyby to nebylo starým zařízením hned od počátku církve? Jako jeden by povstali na odpor a opřeli se kněžím svým, aby jim nebylo ukládáno nové nebo větší břemeno než si přál zakladatel Kristus. Nikde však v dějinách ani zmínky o takovém odporu. Kdyby ústní zpověď byla zavedena kněžím a kdyby jí nebylo třeba z ustanovení J. K., pak jistě by jí kněží zase odstranili, zvláště tam, kde jest jich málo, neboť poslouchání zpovědi není žádnou slastí ani z ní nekyne žádného hmotného užitku pro kněze. I tyto okolnosti svědčí, že zpověď není dílem kněží nebo církve, nýbrž že nařízena a ustanovena jest od samého J. K.

Ačkoliv vyznání hříchů je člověku nepřijemné a často i těžké, přece je člověku přiměřené, ba lze říci i přirozené. Člověk totiž jest puzen svěřiti svou vinu, i nejtajnější, jinému. Často nemá pokoje, nemá klidu, dokud nezjevil své rány duše nějakému spřízněnému a důvěryhodnému člověku. Právě, že mnohý hříšník své činy skrývá, že nehledá rady, že se nesvěří, právě proto mnohý tíží své viny bývá doháněn až

k zoufalství, až k sebevraždě. Znalci společnosti lidské přiznávají, že by bylo mnohem méně zoufalců a sebevrahů, kdyby se lidé více zpovídali. Neboť zlo světené, vina odkrytá ztrácí na své tíži. Proto napsali mnozí veleduchové lidí svá vyznání, aby ulehčili svému srdci, aby odvalili balvan vin ze své duše. Nestačilo jim litovati poblouzení uplynulých let, nestačilo jim polepšiti život svůj, klidnějšími se stali, až vyznali svá poblouzení, až otevřeli srdce své. Ano, něčím přirozeným jest člověku vyznati, svěřiti jinému své viny, proto nedivme se, že K. P. použil tohoto přirozeného sklonu duše a nařídil jako podmínku odpuštění vyznání svých hříchů, ne veřejné, ale tajné, jednomu knězi.

Zpověď je také lékem lidské duše. Je-li tvé tělo nemocno, pospícháš k lékaři, dáváš se prohlédnouti, dáváš své rány ošetřiti. Ranou duše, nebezpečnou nemocí srdce jest hřích, zvláště hřích těžký. Bláhovým bys byl, kdybys nechal rány svého srdce krvácti, kdybys nechtěl léčiti nemoci své duše anebo ji jen léčil vlastními prostředky. Bláhovým bys musel býti nazván, kdybys nevyhledal lékaře duše a jemu neukázal své rány. Lékařem duše je dle ustanovení J. K. zpovědník, který nejen nalije balsamu útěchy do rozbolněného srdce, nýbrž i ránu zahojí, nemoc zastaví a udá také prostředky, jichž třeba užívati, aby nenastala recidiva, aby nenastal nový pád. Ve zpovědi dostává se hřišníku porady, ukazuje se mu lepší cesta životní, vyvádí se z bludiště svých vášní a z nebezpečí. Tím stává se zpověď neocenitelným pomocníkem na cestě k dokonalosti, poněvadž člověk není osamocen se svými boji a zápasy, neboť pomáhá mu, povzbuzuje ho, vede ho zkušený zpovědník. Právě tato výhoda zpovědi pro vnitřní vzrůst povahy, pro vzrůst v dobrém a ve ctnosti, činí zpověď obvyklou v katolické církvi tak vzácnou, že sami protestanté, kteří zpověď odstranili, závidí ji katolíkům a volají po znovuzavedení u nich soukromé zpovědi, ano někteří anglikáni ji už i zavedli. Neboť zpověď všeobecná, kterou mají protestanté namnoze až dodnes, neznamená nic pro

duševní vzrůst, je bezvýznamnou hluchou ceremonií, okázalým, ale prázdným obřadem. Hle, tak důležitá je pro člověka zpověď! A ty stydlíš se vyznati hříchy své tajně knězi — zástupci Božímu jen proto, že pocífuješ při tom jakési mrazení, jakýsi ostych, bázeň jakous? Pak bys byl nerozumnější než dítě, které v těžké, nebezpečné nemoci nechce přijímati léku, poněvadž je hořký, nechutný. Jednal bys hůře než dítě, které neví, že si tím škodí, ale ty přece rozumem svým můžeš zcela dobře a jasně poznati potřebu, příkaz a prospěšnost soukromé zpovědi!

Má-li však ústní soukromá zpověď míti blahodárné účinky, má-li býti takovou, aby kněz na jejím základě mohl vynésti správný a spravedlivý rozsudek, musí býti úplná a upřímná. Musí býti úplná t. j. hříšník se musí vyznati aspoň ze všech těžkých hříchů, jichž se dopustil a na něž si při řádném zpytování svědomí vzpomněl. Neboť kdyby vlastní vinou vynechal jeden jediný těžký hřích, buď že ho nechtěl říci nebo že si naň nevzpomněl pro povrchní zpytování svědomí, tím pomate úsudek zpovědníkův a proto vynesený rozsudek — rozhřešeni není platné, hříchy se hříšníkovi neodpouštějí, naopak on dopouští se nového děsného zločinu proti Bohu — svatokrádeže. Vy víte, že takovému kajicníkovi teprve tehda se odpustí hříchy, až všecky zpovědi, v nichž hřích zamlčel, zevrubně opakuje a zamlčený hřích vyzná. Jak je to těžkým a zahanbujícím!

K úplnosti zpovědi náleží, aby kajicník uvedl u těžkých hříchů počet, kolikrát se hříchu dopustil. Je to nutné, i když mnozí křesťané při zpovědi toho nedbají. Vůbec musí nám býti zásadou, ve sv. zpovědi býti upřímnými. Podati a ukázati se knězi tak, jakými skutečně jsme, nestavěti se lepšími, krásnějšími. Nedejme se zde věsti nepatřičným studem, který jest dílem zlého ducha. Tehdy, když jsme se hříchu dopouštěli, když drze jsme přestupovali zákon boží, když duši svou kalem a blátem jsme vláčeli, tehda nezarděla se líce naše ruměncem studu, tehdy jsme se

nestyděli, nyní však, kdy se máme zástupci vševědoucího Boha přiznati ke svým činům, kdy máme je předložit soudu, tehda bychom se styděli a proto je omlouvali, zkreslovali nebo dokonce zamlčeli? Ne, nikdy ne! Pryč v této věci s nepravým studem, ve zpovědnici buďme upřímní, tam otevřeme srdce své dokotřán, tam odhoďme závoje svých činů úplně, aby spása a odpuštění nám mohlo býti uděleno.

Pomyslí si však mnohý: Co řekne o mně zpovědník, až uslyší mé chyby, až uvidí mé hluboké rány? Co si pomyslí, když mu otevru své srdce nečestné, těžkými hříchy potřísněné, ač na venek zdá se vše v pořádku? Jak bude o mně smýšleti?

Příteli, chceš věděti, co si pomyslí? Děkovati bude v duchu milosrdnému Bohu, žeš našel cestu pokání, radovati se bude, že právě on může tě osvoboditi od hrozných vin. Ochotně ti přispěje na pomoc, ochotně ti pomůže zacelit hluboké rány, ruku pomocnou ti podá, abys pevně v dobrém stál. Že ani jinému nesmí nic zpovědník z tvé zpovědi vyraditi ani nyní ani po tvé smrti, o tom nemusím se ani šířiti. Je vám přece známo, že kněz musí raději smrt podstoupiti, než by porušil zpovědní tajemství. V této věci každý kněz musí říci a také vykonati: Mučte si mne, žalárujte si mne, ano usmrťte si mne, zrádce přece nebudu, zrádce zpovědního tajemství nesmím býti.

Nuže, bude ústní zpověď u tebe ještě překážkou, která ti brání dosáhnouti odpuštění hříchů? Budeš se ještě zdráhati hříchy své vyznati knězi, když J. K. tak výslovně žádá a poroučí, když tvé duši je to na prospěch a k užtku a když žádná hanba, žádné veřejné ponížení tebe nečeká?

Na konec ještě budiž dovoleno něco připojiti. Zají v duchu do Jerusalema na onen první Veliký pátek. Z domu Pilátova hrne se zástup žoldněfů. Uprostřed nich kráčí Kristus s těžkým křížem. Jdou ulicemi Jerusalemskými nahoru ke Kalvarii. Zástupy zvědavců rostou, ale roste i únava Spasitelova. Nemůže

uněsti břemena kříže, padá pod ním, ale povstává, aby na kříž dal se přibítí a dokonal svou oběť. Vzpomeň si zároveň, že těžké břemeno kříže byly vlastně naše hříchy, hříchy všeho lidstva, za které Kristus činil veřejné a těžké pokání. Vlastně ohromná tíha hříchů lidských srazila ho k zemi třikrát na cestě kalvárské, srazila, ale neodvedla od provedení úmyslu smýti hříchy všeho lidu vlastní krví. Vždy povstal, kráčel dál a vytrval, až zvolati mohl: Dokonáno jest.

Křesťane! Chceš i ty obmýti krví Kristovou hříšnou svou duši? Chceš dosíci odpuštění hříchů? Pak vezmi kříž svých vin vlastních, vezmi jej, i když snad je těžký a drsný a běž s ním na Kalvarii — ke zpovědnici, kde v pokorném vyznání ukřížuješ pýchu svou. Kráčeť statečně a neohroženě! I když snad viny tvé budou ti hrůzu vzbuzovati a z falešného studu dále od zpovědnice tě budou odváděti, nedej se, vzmuž se, vytrvej, až ve zpovědnici dokonáno bude dílo tvého zmouzrození, až krev Kristova na slovo knězovo zaleje duši tvou a očistí ji od vin a hříchů.

Amen.

6. Co učiníme ?

Zhřešili jsme — takový byl obsah našich minulých rozjímání. Urazili jsme Boha, svého nejlepšího Otce a Pána, byli jsme nevděčnými, byli jsme neposlušnými. Nikdo z nás nemůže říci o sobě, že by se hříchu nebyl dopustil. Ano, my všichni jsme zhřešili a zlé před tebou, Bože, činili. Dále jsme uvažovali, usmířiti Boha, že můžeme jen pravou lítostí spojenou aspoň s úmyslem se zpovídati, poznali jsme, že odpuštění od rozhněvaného Boha fádým způsobem dosáhneme jen a jen ve svátosti pokání. Slyšeli jsme, že svátost pokání samým Kristem Bohem byla ustanovena, aspoň krátce jsme i o tom uvažovali, čeho je třeba k dobrému a hodnému přijetí této svátosti. Každý, kdo nepředpojatě, s dobrou vůlí sledoval, musí uznati, že není

jiné cesty k odpuštění, že není jiného usmíření Boha. Musí uznati, pravím, ale jen, kdo dobré jest vůle. Kdo nemá dobré vůle, kdo nechce přijati slov a nařízení Kristových, tomu nadarmo ustanovil K. tuto cestu odpuštění, nadarmo vlastně za něho prolil svou krev. Je to možno, aby krev Kristova tekla nadarmo, aby nedovedla každého obmýti? Neobmyje, neočistí od hříchů, nesmyje vin a poskvrn z duše toho, kdo nechce, kdo uzavře duši svou jejímu blahodárnému toku. Pochybuješ o tom, příteli? Nezdá se ti možným, že jsou mezi námi lidmi takoví, kdož nechtěli by odpuštění, kdož uzavřeli by srdce své očistným proudům krve Kristovy?

Pojď se mnou opět v duchu na horu Kalvarii na první Veliký pátek. Na temeni jejím ční k nebi tři kříže. Na prostředním umírá v hrozných mukách sám Spasitel světa. Ač na potupném dřevě jako nejsprostší zločinec svůj život dokonává, přece vyzařuje z něho, z jeho trpělivosti, z jeho slov, z jeho modlitby božský majestát. Lůza pod křížem se mu posmívá, dělá si z něho úšklebky, ale on buď mlčí nebo se modlí: „Pane, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“ Po pravici i po levici jeho pní na křížích dva zločinci, dva lotři. Oba zasloužili si plně svou špatností a zločinností trestu smrti tak potupné, oběma dělo se po právu. Oba byli nyní svědky utrpení podivného svého spousozouce. Oba věděli a poznávali, že nic zlého ne učinil, že nevinně trpí, pozorovali jeho jednání, v němž tak zřetelně jevila se vyšší jeho osobnost, pozorovali a slyšeli slova a modlitbu, kde tak zřejmé ukazovaly se stopy jeho božství, božské jeho bytosti. Oba toho všeho byli svědky a přece jak rozdílné zaujali stanovisko ke Kristu.

Lotr na pravici! Vy víte, že přemožen událostmi a osvícen milostí Boží poznává svůj bídný, hříšný život, poznává a uznává v Kristu Spasitele-Boha, jenž může s duše sejmouti tíhu, jenž může duši navrátiti štěstí, a proto pln důvěry a lítosti obrací se k němu, vyznává se z hříchů svých slovy — my spravedlivě trpí-

me — a prosbu, úpěnlivou prosbu pronáší: „Rozpomeň se na mne, Pane, až přijdeš do království svého.“ I dostalo se mu ujištění: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji.“ Hle, tak obmyla krev Kristova jednoho ze zločinců. Že otevřel jí srdce, že vnímavý byl pro hlas milosti, že vůle jeho nekladla žádné překážky poznané pravdě, proto byl obmyt, proto mu bylo odpuštěno.

Byl pak lotr na levici. Všecko viděl a pozoroval, pozoruhodné zjevy i v přírodě, ba byl dokonce i svým spoluzločincem napomínán a upozorňován, slyšel i rozmluvu lotra na pravici s Kristem, ale všecko to nedovedlo otevřítí jeho srdce, vše to vydráždilo ho jen k rouhavé poznámce: „Jsi-li Syn Boží, pomoz sobě i nám.“ Nelze rozebíratí nyní šíře příčiny, které dovedly asi lotra na levici k těmto koncům, nám postačí holý fakt, že v samé blízkosti kříže, na němž pro hříchy lidstva, pro odpuštění vin umíral sám Vykupitel, byl člověk, jehož hříchy nebyly smazány, nebyly obmyty krví Kristovou, poněvadž nechtěl. U samého pramene vody očištné a občerstvující hyne člověk vlastní vinou, poněvadž nechtěl se umýti v očištném toku!

A nejinak je tomu až dodnes mezi křesťany. Až dodnes řadí se křesťané na dvě strany kříže Spasitelova, až dodnes dvoji má užitek kříž Kristův. Na mnohé a mnohé křesťany působí blahodárně. Rozpomínají se na své hříchy, poznávají, jimi že vlastně Krista na kříž přibíli, a proto lítost zaleje jim srdce a krev Páně ve zpovědnici prýštící a proudy tekoucí očištuje jejich duše od hříchů a vin a činí je dědici věčného ráje. Jsou, a chvála Bohu mnoho jest jich, kterým myšlenka na kříž otvírá srdce a vede je ke zpovědnici, aby tam v dobré a úplné zpovědi vyznali hříchy své! Čest budiž všem mužům, kteří nestydí se pokorně vyznati ze hříchů svých, kteří neostýchají se před světem, neostýchají se před diváky, ale upřímně a se srdcem zkroušeným na sebe žalují. Čest budiž těm ženám, které ke zpovědnici přicházejí, aby tam zástupci Kristovu otevřely rány své duše, aby požalovaly

na sebe upřímně a úplně vše, v čem byly Bohu a lidem nevěrnými. Cest budiž těm kat. křesťanům, kteří aspoň v čas velikonoční vyznávají své hříchy knězi zřízenému, čest bude jim dána od samého Krista, který jistě tuto jejich horlivost učiní věčnou a věčným odmění rájem. Nebude sice čin jejich zapsán v Písmé svatém jako čin kajícího lotra, ale zapsán bude v knize života, která otevřena bude v den soudu! Ano, blahoslavení lkající —!

Jsou však až dodnes křesťané, kteří se podobají lotru na levici. Marně církev sv. jim před oči předvádí ukřižovaného Spasitele, marně jim ukazuje a dokazuje, že Trpitel na kříži i za jejich hříchy trpěl a že i duši jejich chce tekoucí svou krví obmýti, marně k nim volá hlasem svatých obřadů a o veškeru ozdobu připravených oltářů, marně jim do duše mluví hlasy kazatelů, nadarmo jim ukazuje zkázu a hrůzu hříchu, oni neslyší, nevidí, vlastně nechtějí slyšeti ani viděti všech těch napomenutí a znamení, nechtějí se vyznati ze hříchů svých myslíce si, však K. P. to už nějak spraví. Jako lotr na levici posmívají se svou lhostejností Pánu. Bohužel, není takových křesťanů, zvláště za dnů našich, málo. Kráčeji s hříchy svými lhostejně životem, jdou nevšimavě kolem milostí, které jim nabízí Kristus, s myšlenkou, že na pokání času dost. Nepováží ovšem, v jaké se vydávají nebezpečí. Neboť kdo jim zaručí, že budou mít dosti času na obrácení, dosti času, aby vykoupali duši svou v krvi Kristově? „Nevíte dne ani hodiny — proto bděte“, tak volá Kristus Pán. Právě když poslední dny před svou smrtí učil, naposledy kázal veřejně, nejvíce zdůrazňoval bdělost, abychom byli připraveni a měli duši svou v pořádku, neboť Pán přijde, kdy se toho nejméně nadáme. Běda pak nám, nebudeme-li připraveni.

Kdyby snad měl i čas takový křesťan, který se vyhýbá zpovědi, kdyby i měl kdy v čas odchodu s tohoto světa, kdo může rušiti, zda bude mít tehda ještě chuť a náladu hříchů svých litovati? Je přece známo, na co člověk zvykne, toho těžko se zřiká.

Kdo zvykl na hřích, kdo hromadil zločin na zločin, tak se zatvrzuje, že později ani výčitek necítí, když hřeší, srdce mu otrne a zhrubne, že jím nic otráští nedoveče. A takto uspán, takto hříchem omámen odchází před soudnou stolicí Boží. K takovým koncům vede cesta těch křesťanů, kteří hluší jsou k výzvě, aby vyznali hříchy své. Jak už zmíněno, jest i takových křesťanů dost, kteří ani jednou za rok nesmíří se s Bohem, neučiní pořádku ve svém srdci, kteří pokládají zpověď dobrou tak pro školní mládež, ale ne už pro dospělé. Proto mnozí už od opuštění školy snad neklečeli u zpovědnice, aby tam pokorně a upřímně vyznali hříchy své. Ejhle, to jsou křesťané, kteří srdce své uzavírají krví Páně, pro které Kristus nadarmo umřel, pro které nadarmo ustanovil svátost pokání.

Tu jest také důvod, proč mnozí křesťané duchovně hynou nebo bídně živoří. Proto u mnohých křesťanů nezůstalo z křesťanství nic leč jméno, proto u mnohých není ani potuchy po životě zbožně křesťanském. Hřích totiž tíží a ubíjí jejich duši, kterého se nechtějí zbavit. Nedivte se pak, že neschopni jsou vyššího vzletu, že nemohou se povznést na vyšší stupeň dokonalosti. Nedivte se, že víc a více odumírají Kristu, že stávají se namnoze vyznavači světa, zůstávají křesťany jen dle jména. Nedivno, že na takové křesťany nemá a nemůže mít Kristus žádného účinku, nemůže je povznést, ani zušlechtit. Jako lotr na levici při pohledu na Krista stával se ještě zarputilejším a rouhavějším a vinu svého utrpení téměř svaloval na něho, tak jednají i křesťané, kteří nechtějí prositi za odpuštění, nechtějí na sebe pokorně přijati břímě svátosti pokání. Pak se Kristu rouhají, že on na ně sesílá všechno zlé, stávají se jeho a milostí jeho nepřáteli. A konec jejich? Zahynutí věčné, věčná smrt... Tam vede nekajícnost, tam končí pohrdání svátostí pokání. Jestliže tě nedoveče nic pohnouti, abys hledal Božího odpuštění ve zpovědnici, jestliže nic z ohromného pokladu milostí rozdávaných ve zpovědnici tě k ní

nedovede přilákati, pak vzpomeň na konec nekajicníků, na smrt těch, kdož pohrdali nabízeným odpuštěním. Neříkej, žeš přivrženec Kristův, žeš křesťan, nezachrání tě pouhá příslušnost ke křesťanství před spravedlivým trestem Božím, jako nezachránila blízkost a příklad Kristův lotra na levici. Nezachrání tě, ba větší ještě bude tvá vina, žeš neuchopil se záchrany, která v křesťanství neustále ti byla nabízena a odporučována. Nebude mít ani žádný křesťan výmluvy, že nevěděl, čeho třeba k usmíření Božím, že neměl kdy ani příležitosti přijmouti svátosti pokání, neboť rok co rok volá církev dobou svatopostní ke všem: Čiňte pokání a obraťte se k Pánu Bohu svému. Rok co rok v této době otevírá, hojněji než v jiný čas, zpovědnice, aby všichni, kdož dobré vůle jsou, našli svých hříchů odpuštění. Kdo ovšem dobré vůle nejsou, kdo nechtějí k Bohu se obrátiti a hříchů svých zanechat, vylučují se sami z království Božího. Že konce těch, kdo nechtěli v čas zvolati „Pane smiluj se nad námi“, bývají podobny koncům lotra nekajícího, není o tom třeba se šířiti, životní zkušenost potvrzuje to příslovím: Jaký život, taková smrt!

Takové tedy naučení nám dávají tři kalvárské kříže. Naučení pro zatvrzelé není jistě potěšující a snad mnohého starého hříšníka, který dlouho vyhýbal se zpovědi, dovede i zmásti a uvésti do pochybnosti o možnosti obrácení. Proto nejsou nám kříže na Kalvarii jen hrozbou a výstrahou, nýbrž i velikou útěchou. Uči nás totiž, že pro toho, kdo má dobrou vůli, a chce se opravdu polepšiti, není nikdy pozdě. Není pozdě ani pro toho, jehož srdce je poskvrněno, zohaveno, zabláceno mnohými, snad nesčetnými zločiny. I kdyby těch zločinů bylo ještě více a horších, kdyby ležely na duši dlouhá, trapně dlouhá léta, není pozdě pro toho, kdo dovede s lítostí a pokorou přikleknouti k potoku krve Kristovy a píti z ní odpuštění, kdo dovede přikleknouti ke zpovědnici. Přátelé, lotr na pravici je nám zárukou, že i nám se dostane milosti, že i našim srdcím bude odpuštěno, třeba se podoba-

ti jen lotru i v kajicnosti, když snad životem svým jsme se mu podobali ve špatnosti.

A co nám za to bude? Umřeme přece jako jini lidé, snad život náš bude i těžší, snad více neštěstí nás stihne než lidi bezbožné a nekající, snad i smrt bude naše bolestnější a trapnější — stojí to za to pokoriti se, zvolati: Zhřešil jsem a vyznávám se ze hříchů svých? Stojí, přátelé! Neboť jako se naplní slova božského Mistra, jimiž hrozí nekajícím, tak vyplní se jistě i slib jeho daný kajícímu lotru: Ještě dnes budeš se mnou v ráji. Ano, Kristus odmění naši kajicnost, naše pokorné vyznání věčnou blažeností, vezme nás k sobě do ráje, kde nebude pláče ani kvílení, nebude bolesti ani starosti. Jsi-li tedy tak sobecký, že nedovede pohnouti tebou pohled na umírajícího Krista, že neumi na tě zapůsobiti nesmírná láska Boží, pak dej se pohnouti k pokání aspoň nadějí na věčnou odměnu, kéž aspoň slib Spasitelův přivede tě ke sv. zpovědi!

Tri kříže na Golgotě. S prostředního, na němž do-trpěl Syn Boží a Syn člověka, vytínil se očištný proud, který protéká veškerým lidstvem a v němž očišfovány jsou duše hříchem zaprášené a znečištěné. S kříže na pravici zazněla prosba o odpuštění, duše vykoupala se v lázni krve Kristovy, aby brzy vzlétla do výšin nadzemských, do věčného ráje. S kříže však na levici ozvalo se rouhání a posměch, pohrdání krvi Spasitelovou. Konec byl žalostný — smrt těla, smrt i duše. Nebyl očištěn, zahynul v hříších svých.

Od té doby lidstvo, jehož prostředkem teče v církvi katolické plnými proudy krev Krista ve svátostech a zvláště ona očišťující ve svátosti pokání, řadí se za dva poboční kříže Golgotské. Za kříž na pravici řadí se lidé, kteří sice klesli ve svém životě, dopustili se hříchu, ale povstali a šli obmýti se do proudů krve Kristovy, šli očistiti se ve svátosti pokání. V této řadě, dlouhé nepřehledné řadě, naleznete nejkrásnější zjevy společnosti lidské. V ní naleznete Augustiny, Jeronymy, Františky z Assisi, Václavy a celou řadu jiných světců a světic Božích, kteří očištivše se slzami

litosť ve svátosti pokání, kráčeli rychlými kroky na vrcholy dokonalosti. Tu naleznete celou, nespočítatelnou řadu křesťanů, kteří snad i hluboce poklesli, ale se vzpamatovali, s Bohem ve sv. zpovědi se usmířili a dřívější své chyby lepším životem napravití se snažili. Naleznete tu všechny ony křesťany, kteří sice znovu a znovu upadají ze slabosti do hříchů, ale také znovu a znovu se očisťují v očistných vlnách svátosti pokání.

Za kříž na levici pak řadí se všichni, kdož klesli, zhřešili, ale nechtějí povstati ani se polepšiti. Sem řadí se všichni Juliánové odpadlíci, kteří ještě při smrti zuří vzteky proti Bohu, sem řadí se všichni, kteří tvrdošijně vyhýbají se lepšímu poznání, kteří neustále štvou se do boje proti Kristu a jeho církvi, kteří na každý hlas církve, na každý její pokus, kterým zachrániti je chce, mají jen posměch a pohrdání a slinu odporu. Za tímto křížem na levici řadí se všichni, kdož Bohu na vzdory hřeší a hřích na hřích hromadí. Pro ně marně teče kolem očistná krev, jim není příležitosti ke spáse, ku povstání, nýbrž příčinou ještě většího pádu a hroznější odplaty.

Nuže, příteli, do které řady chceš se postavití ty? Také jsi snad upadl, zhřešil — chceš ve svém hříchu vytrvatí? Chceš se přidružití k těm, kdož nejdražší statky své do bláta zahodili, kdož zrádci se stali a jen zlobou, ďábelskou zlobou živí své nitro, která i v okamžiku smrti svírá jim pěst proti nebi? Pravda, hrůzou se otřeseš, máš-li trochu srdce, že bys v takové se měl octnouti společnosti. A octneš se tam, nepovstaneš-li ze svých pádů, neočistíš-li srdce svého aspoň nyní v době velikonoční dobrou a upřímnou sv. zpovědi.

Chceš-li se přidružití ke šlechtným zjevům v lidstvu, chceš-li se státí skutečně užitečným člověčenstvu, chceš-li skutky své míti zapsány ke svému dobru, pak nezbyvá než povstati a pokleknouti ke zpovědnici, tam obmýti duši svou a nového života učiniti začátek. Pro co se rozhodneš? Do které řady se postavíš? Vol svobodně, ale vol tak, jak si i církev sv. důtklivě přeje a k čemu i všechny postní promluvy

směřovaly, aby i tobě, až se den tvůj nachýlí, Kristus mohl říci: Ještě dnes budeš se mnou v ráji.

Amen.

7. Lid pod křížem Páně.

Pojďte se mnou, drazí, v duchu do Jerusaléma na na Veliký pátek. Před polednem tohoto dne všude pusto a prázdno v městě. Ne proto, že bylo horko, ani ne proto, že obyvatelé byli zaneprázdněni v domácnostech, nýbrž proto pusto, že celý Jerusalém šel přihlížet podivnému divadlu na nedalekém pahrbku — na Golgotě. Věru podivná se tam naskýtala podívaná. Tři kříže čněly do výše, na dvou z nich byli přikováni nebezpeční zločinci, tito však nevábili lidu, nýbrž jerusalémské židy zajímal prostřední kříž, na němž umíral ve strašných bolestech J. Nazaretský, prorok, který před několika dny ve slavnostním průvodu vešel do Jerusaléma, který po roky uváděl celou zemi židovskou svým učením a svými zázraky v úžas a podiv. Nyní však umíral na potupném kříži. Fariseové — vládnoucí to třída židovská, mající ve svých rukou i nejvyšší úřady kněžské — neuznali ho za Messíáše, nepřijali ho za slíbeného Vykupitele, ale jako rouhače a buřiče dali ho odsouditi k smrti. Nyní stáli pod křížem se škodolibou radostí, že dílo se jim podařilo. Už brzy zmlknou ústa, která nemilosrdně odkrývala jejich pokrytectví, brzy přestanou působiti jeho oči, které svou něhou a pravdivostí tolik přilákaly přívrženců, ruce už nebudou žehnat, nebudou uzdravovat, nebudou dobrodiní prokazovat — jsou přibity ostrými hřeby a nohy nebudou chodit po zemi, aby všude rozšířena byla zvěst o Messíáši a o království nebeském, po kterém lid israelský tak toužil. Ne, už nebude jim hatit tento prorok Galilejský jejich plány, už nebude křížit a ničit jejich představy o království messiášském. Už ho odstranili, už ho zničili. Nyní stojí v hloučku pod křížem zptíi svým vítěz-

stvím, posmívají se mu a mezi sebou posměch si z něho tropí. Stojí pod křížem s vítězným pohledem: na Krista ukřižovaného, jakoby mu říkali: Hle, přece my jsme zvítězili, my jsme ovládli lid židovský, na naši stranu se postavil, s námi jde. Chtěl jsi pro sebe získati lid a zdálo se, že se ti to podaří, vždyť na květnou neděli vítali tě s jásotem, ale to byla jen okamžitá nálada, ale pohled nyní na dav shromážděný u paty tvého kříže. Nikdo se ani neodvážil zastati se tebe, ba ještě dosud ti zní jistě křik lidu: Ukřižuj ho. — Tak mluvily pyšné a zlé pohledy fariseů-kněží a vysoké rady.

Skutečně zdálo se, že v ohromných zástupech nemá Kristus přítelíčka. Lid, kterému K. tolik dobrodiní prokazoval, zapomněl na ně a stal se nepřitelem jeho. Nespokojil se jen tichým posměchem, ale hlasitým pokřikem sesměšňoval Krista. Jsi-li Syn Boží, sestup s kříže. — Ve třech dnech chceš vystavěti chrám a sám sobě pomoci nemůžeš — tak a podobně naň pokřikovali, tak se mu posmívali. Každé slovo umírajícího Krista překrucovali a ve smích obraceli. Proč se tak změnili? Proč tak nepřátelsky se postavili proti Kristu? Vždyť nikdo z nich nemohl mu vytknouti nějaké špatnosti, nikdo nemohl Kristu předhoditi nějakých činů zlých, ba naopak mnozí z nich, ne-li všichni, byli svědky jeho dobrodiní, viděli na vlastní oči jeho lásku ke všem, zvláště chudým a bídným, mnozí z nich na sobě pocítili jeho dobrotu, patřili mezi ty, kteří přijali z rukou jeho veliká dobrodini. Nuže, proč nyní postavili se do řad nepřátel jeho, proč se mu posmívali, proč mlčeli, když byl tupen, proč se ho nezastali? Přátelé, odpověď přesnou na tuto otázku těžko dáti, poněvadž těžko, ba nemožno jest téměř pochopiti duše davu, duše lidských mas. Divnými a neprobádanými zákony řídí se lid, dav. Strhne jednotlivce k takovým činům, jakých by nikdy sám od sebe nevykonal, vžene ho do takové vášně, že stává se z něho člověk zuřivec, který nevidí, neslyší žádné výstrahy, nýbrž slepě se žene za svou vášní. Ano,

slepý jest dav, slepým jest nástrojem toho, kdo jej ovládne. Ovládne obyčejně dav jedinec tím, že vhodí do něho nějaké oslnivé heslo, které oči zaslepuje a rozvahu bere, dav snadno ovládne člověk nešlechtník, když dovede vydráždit jeho pudy a vášně, když dovede najít kost, kterou by mu předhodil. Takovými lidmi, kteří vydráždili vášeň davu, vášeň židovského lidu, byli fariseové. Hodili do lidu myšlenku na Messiaše světského, který založí mocnou a velikou říši židovskou, v níž sami chtěli se státi mocnými a vlivnými, a proto že Kristus tímto Messiašem nemůže býti, ba naopak že naděje všechny kazí a ničí. Tato myšlenka hosená do lidu působila, zaslepila. Lid neuvažoval, nepřemýšlel, že Kristus dokázal ve svých kázáních nesprávnost tohoto názoru, nýbrž slepě šel za vůdci národa židovského, slepě následoval svých představených a učitelů zákona a žádal smrt Kristovu. Tak bezmyšlenkovitě šel za svými svůdci, že i na Kalvárii jejich příkladem dal se strhnouti k posměchu, ba stupňoval ještě pohrdání fariseů. Tak působí na nemyslicí dav příklad a heslo dané od vysoce postavených.

Ale ne všichni na Golgotě dali se strhnouti nemyslicím množstvím, ne všichni následovali příkladu vysokých kruhů židovských. „Stála pod křížem Maria, matka jeho, s několika ženami, stál tam i učeník jeho Jan.“ Zůstali věrni Kristu, i když celé okolí bylo proti němu, i když nebylo prospěšným hlásiti se k němu, přihlásil se ke Kristu i lotr na pravici, nedal se zmásti pokřikem lidu a pyšným postojem fariseů, uvažoval, přemýšlel a poznal, že děsně trpící Kristus jest skutečně Synem božím. Proto přihlásil se veřejně k němu. Ejhle, toť hrdinové, kteří nepluli s proudem, ale za pravdou se dali, kteří nedali se zmásti hesly a gesty vznešených židů. Neměnili se jako plášť po větře, proto také byli odměněni. Vy víte, že velkopáteční vítězství bylo zdánlivé, že netrvalo ani celé tři dny a pak že porážka a zahanbení fariseů bylo větší a pro ně osudnější. Kdežto radost věrného hloučku pod křížem byla nesmírná, jejich žalost obrátila se v jásoť

a plesání, které pak po smrti jejich přešlo v radost úplnou a nekonečnou.

Tak choval se zástup pod křížem v onen první Veliký pátek. Většina lidu byla omámena vážností a hrdoostí vládnoucí třídy, byla oslněna slovy velekněží a velerady a nemyslic, neuvažujíc vrhla se do boje proti Kristu, dala se strhnouti k nejhnušnějším a nejpodlejšímu činům. Ani chvílky umírání Kristova nebyly jí svaté — chvílky, kdy umlká už veškera zášť, veškeré nepřátelství — i ty pokálela posměchem a pošklebkem. Jen nepatrná část vzdorovala ďábelskému vlivu fariseů, hlásila se ke Kristu, vyznávala ho.

Jak jest tomu přátelé za dnešní doby? Hle, až dodnes církev katolická vysoko do lidstva vytyčuje kříž Kristův a zvláště dnes ve výroční den smrti Páně vysoko staví kříž, aby byl viděn a pozorován ode všech křesťanů. Jak se chová křesťanský lid u paty kříže? Pravda, sami mně řekněte, že mnoho křesťanů se podobá zástupu, davu židovskému. Zapomínají na dobrodiní, která Kr. jim prokázal v jejich duši, zapomínají, že Kr. svým učením vnesl vlastně do lidské společnosti nového ducha, ducha spravedlnosti a lásky, že ukřižovaný Vykupitel stal se zachráncem veškerého lidstva, na to všecko zapomínají a křičí: Pryč s křížem, pryč s Kristem, pryč s ním ze škol, z veřejnosti, z rodin, ze života vůbec. A nejen že tak volají, mnozí i dále jdou, kříží se rouhají, Ukřižovanému se posmívají, ano kříž vyhazují mezi staré haraburdí, nebo kříže lámou a ničí. Zeptáte-li se jich, co jim kříž a nauka kříže udělala, buď vám neodpoví anebo odvolají se na to, že proti kříži jsou vzdělanější a mocnější páni. I za dnešní doby naleznete nemyslicí dav mezi křesťany, který jedná jako slepý, protože vládnoucí, výše postavení, vzdělanější vhodili mezi ně heslo o zbytečnosti kříže a křesťanství, protože svým příkladem chtěli mu namluviti, že nauka kříže, nauka Kristova jest přežitek, jest zpátečnictvím. Toto heslo tak chytlo mnohé křesťany, že bez rozmýšlení odtekli se kříže, že se mu posmívali, že v srdcích svých

a v srdcích svého okolí začali kácat kříž Kristův, začali odstraňovat víru v Krista. Toto nepřátelství a nebo aspoň skrytá nechť lepších lidí ke Kristu a k jeho nauce kříže tak působila na davové křesťany, že se aspoň styděli za svou víru, že se skrývali a ke všem urážkám a ke všemu posměchu mlčeli. Či nejsou, přátelé, mezi námi takoví tuctoví křesťané? Pravda, stačí jen trochu podívat se kolem sebe. Když nějaký pán s lepším kabátem posmívá se nauce kříže, nauce křesťanské, když někdo, který se o sobě domnívá, že jest učenější, smíchy si tropí z víry a z kříže Kristova, kolik křesťanů buď mlčí, anebo dokonce se s ním smějí a přidávají se k jeho úsklebkům. Aby nebyli nazváni zaostalými, aby nezůstali pozadu za pány, hodně hlasitě ukazují své pohrdání křížem. Ejhle, to jsou ti tuctoví křesťané, kteří bez rozmyslu, bez úvahy naletí na každou sebe hloupější frázi, jen když táhne a zastávána jest od lepších lidí, od výše postavených. Nechtě omlouvají takoví svou zbabělost u víře v Krista jakkoliv, nikdy se jim nepodaří vymazat nebo se slabit slovo Kristovo: Kdo mne zapře před lidmi, toho i já zapřu před Otcem svým nebeským.

Nejsou však všichni křesťané tak nemyslicími, tak tuctovými. Jsou, chvála Bohu, jest jich také dost, kteří za úsměv mocných tohoto světa nezradí svého nejlepšího přesvědčení, nejdou bezmyšlenkovitě za módními hesly, nejdou za lepším kabátem slepě, ale uvažují a přemýšlejí a proto věrní setrvávají u kříže Kristova. Jsou si vědomi, že víra jejich v Krista, i když snad okamžitě jest zdeptána a v nevýhodě má pevnou základnu, tak pevnou, že jednou se zase ukáže vítězem, jsou si vědomi, že proti kříži Kristovu celé peklo nic nemůže, a že určitě, dříve nebo později, přijde doba, kdy znamená Syna člověka vítězně zazáří nad veškerým lidstvem, a proto zůstávají neochvějně u Krista, i když kolem nich vše se bouří, kupí se hrozivě kolem kříže Kristova a kolem jeho cirkve, i když všechny mocnosti světa jsou proti. Za tuto věrnost, za toto věrné vytrvání dostane se jim jistě jednou odpovědi,

kteřou dal Pán kajícimu lotrovi. Ještě dnes budeš se mnou v ráji.

Dnes Veliký pátek. Na oltáři stojí odhalený kříž, aby celá obec křesťanská stála u jeho nohou. Nuže, draží, jak vy se zachováte ke Kristu ukřižovanému? Připojíte se k těm, kteří už i mezi vámi posmívají se Kristu, pohrdají jeho učením? Půjdete za těmi, kteří v pýše své nechtějí přijat Krista za svého Boha, poněvadž nehoví jejich choutkám? Budete i vy tuctovými křesťany, kteří chtějí býti mermo nazváni pokrokovými i za cenu své víry? Je-li vám ovšem milejší zkáza duše, chcete-li se slepými a zaslepenými vůdci svými padnouti do propasti věčné záhuby, pak se k nim připojte, pak křičte s nimi, pak posmívejte se Kristovu utrpení. Ale záleží-li vám patřiti k ušlechtilým zjevům lidstva, záleží-li vám na blahu duše i těla zde na světě i na věčnosti, pak nedbejte na smích a posměch světa, nedbejte na hesla a poznámky pánů jakýchkoliv, ale neohroženě připojte se k hloučku statečných pod křížem vyznavačů, vytrvejte u Krista a zvoláte jistě jednou šťastni a blaženi: Vpravdě Syn boží byl tento.

Amen.

OBSAH:

1. Hřích	3
2. O zákoně Božím	9
3. O svátosti pokání	16
4. Lítost — opravdové předsevzetí	23
5. Zpověď	30
6. Co učiníme	37
7. Lid pod křížem Páně	45

— DRUHÉ OPRAVENÉ VYDÁNÍ. —

JOSEF HRONEK:
**POBOŽNOST
KŘÍŽOVÉ CESTY.**

S OBRAZY PROF. L. FELDMANA.

Úhledná tato knížečka malého formátu (možno vložit do modlitební knihy) vyzdobená 14 nádhernými obrázky dle originálů prof. L. Feldmana, bude jistě nejvíce používána jak pro krásnou mluvu textu, tak i pro pěknou úpravu a nízkou cenu, kterou jsme stanovili na pouhých

Kč 250.

Při hromadném odběru sběratelská sleva.

Na zavedení ve Vaší farnosti dáme ochotně jakýkoliv počet do prodeje a neprodané knížečky vezmeme nazpět.

Objednávky vyřizují naše knihkupectví aneb
Cyrillo-Methodějské knihkupectví

GUSTAV FRANCL,

v Praze-I., Melantrichova ul. 536.

Palác městské spořitelny.

Jaroslav Dlouhý :

Katechetické promluvy.

I.

Výklad Apoštolského vyznání víry.

Kč 14.—.

II.

O přikázáních

připravuje se do tisku.

III.

O svátostech, mši svaté a modlitbě

připravuje se do tisku.

Knihu dodá každý knihkupec aneb

Cyrillo - Methodějské knihkupectví

Gustav Franc l

v Praze I., Melantrichova ul. 536.

Palác městské spořitelny.